

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor privind aprobarea proiectului
Hotărârii Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru aprobarea
Normelor de amenajare a rețelelor de iluminat public
(denumirea proiectului)

Conținutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Nr. obiecției/ propunerii/ recomandării	Conținutul obiecției/ propunerii/ recomandării	Argumentarea autorului proiectului
Asociația Primarilor „OCN-NORD” (Aviz nr. 2 din 11.03.2024)				
Pct. 206 din proiectul Normelor	OCN-NORD	1	<p>Ne exprimăm dezacordul cu p. 206 secțiunea 8-a din proiectul nominalizat. Argumente:</p> <p>1. Marea majoritate a proiectelor iluminat public finanțate de diferite fonduri, cum sunt Programul National Satul European; Satul European expres; FEE; FISM; IFAD; AIPA, au fost implementate cu acordul RED, cu care avem semnate contracte valabile.</p> <p>2. Conform legii 107 Cu privire la energia electrică cu modificările ulterioare art. 58 a1.4 este stipulat că, în scopul amenajării rețelelor de iluminat public, autoritățile administrației publice locale beneficiază de dreptul de a utiliza cu titlu gratuit stâlpii rețelelor electrice de distribuție. Clauzele obligatorii ale acestui contract de comodat se elaborează și se aprobă de Agenție, reglementând drepturile și obligațiunile părților contractante.</p> <p>3. În timpul implementării proiectelor de iluminat public cerințele care sunt stipulate în p.206 din proiectul HANRE menționat nu se regăseau, actele normative nu au efecte retrospective.</p> <p>Reieșind din cele expuse mai sus propunem să avem discuții adăugătoare Cu privire la aprobarea HANRE menționate pe platforma Congresului Autorităților Locale care reprezintă APL și ANRE.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La data de 20 martie 2024 a fost organizată o ședință de lucru la care au participat reprezentanți ai părților interesate.</p> <p>În urma propunerilor menționate, pct. 226 (din redacția actualizată) s-a modificat după cum urmează:</p> <p>226. În cazul reconstrucției capitale a LEA din posesia OSD, rețeaua de iluminat public care a fost demontată și urmează a fi montată din nou pe LEA reconstruită, aceasta trebuie să fie amenajată cu parcurgerea repetată a tuturor etapelor de punere în funcțiune.</p> <p>În cazul în care este prezent contractul de furnizare a energiei electrice valabil, încheiat între AAPL și un furnizor de energie electrică, acesta rămâne în vigoare și după reconstrucția LEA. Un nou Aviz de racordare se eliberează în cazurile prevăzute de Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 168/2019.</p>
Premier Energy Distribution (Aviz nr. 0705/050245-20240311 din 11.03.2024)				

Pct. 17 din proiectul Normelor	PED	2	La pct. 17 cuvântul „trebuie” de substituit cu cuvintele „pot fi”.	Se acceptă. La pct. 17 cuvântul „trebuie” a fost substituit cu cuvintele „pot fi”
Pct. 192 din proiectul Normelor	PED	3	Pct. 192 de completat cu sintagma „și cerințelor specifice ale OSD”.	Nu se acceptă. Întrucât toate gabaritele și modurile de amenajare a rețelelor de comunicații electronice prin fibră optică sunt prevăzute în NAIE, aplicarea altor cerințe specifice decât cele specificate nu prezintă necesitate. Totodată în pct. 798 din NMECRE este stabilit că în cazul suspendării în comun pe stâlpii întreprinderii electroenergetice a conductoarelor LEA și liniilor cu altă destinație, aflate în posesia altor proprietari, între ei trebuie să fie întocmită o convenție de exploatare comună a LEA. Convenția de exploatare comună a LEA se întocmește de întreprinderea electroenergetică care exploatează LEA. Respectiv, toate particularitățile specifice domeniului operatorilor de sistem se stipulează în convenția de exploatare.
Anexa nr. 1 la proiectul Normelor	PED	4	Propunerile de modificare au fost prezentate sub formă de document electronic, format Word cu track changes. Se propune modificarea întregii anexe.	Se acceptă parțial Legea nr. 107/2016 art. 58, specifică expres sintagma „contract de comodat”. De asemenea, conform Codului civil, prin contract de comodat o parte (comodant) se obligă să dea cu titlu gratuit un bun în folosință celeilalte părți (comodatar), iar aceasta se obligă să restituie bunul la expirarea termenului pentru care i-a fost dat.
IGSU (Aviz nr. 19/5-570 din 11.03.2024)				
Lipsa propunerilor și obiecțiilor				
Codreanu Constantin (Solicitare prin e-mail din 12.03.2024)				
La general	Codreanu Constantin	5	Conform normelor în construcții NCM A.01.02:2016 Principiile și metodologia reglementării în construcții:	Nu se acceptă.

			<p>Sistemul de documente normative în construcții. Dispoziții generale, pct. 9.5 specifică: 9.5 Documentele normative care au aplicabilitate și în domeniile de activitate ale altor organe centrale de specialitate ale administrației publice se aprobă prin ordin comun al conducătorului organului central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor și al conducătorilor organelor centrale de specialitate ale administrației publice respective. Ordinul de aprobare a acestui document normativ conține precizări privind publicarea acestuia.</p> <p>Reieșind din cele menționate, este obligatoriu transmiterea documentului elaborat de către ANRE și afișat pentru consultări publice la 29.02.24 pe site-ul https://www.anre.md/consultari-publice-3-27, pentru examinare, consultări și aprobare în comitetul tehnic CT G.01-G.02 "Instalații electrice, de automatizare, semnalizare și telecomunicații" din cadrul MIDR, care este responsabil de aprobarea documentelor normative în construcții din domeniul respectiv, care poate fi completat, redactat etc.</p> <p>Trezește nedumerire faptul, ignoranței în această privință, ținând cont că CT G.01-G.02 aprobă DNC care sunt obligatorii de utilizat în practica proiectării instalațiilor electrice, inclusiv a instalațiilor de iluminat.</p> <p>Rugăm, persoanele responsabile din cadrul ANRE și MIDR de a sincroniza acest lucru și a stabili pe viitor transmiterea materialelor elaborate pentru examinare și consultări.</p>	<p>Proiectul Normelor a fost transmis pentru avizare Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale – organul ierarhic superior în domeniul construcțiilor. În calitate de organ ierarhic superior, este prerogativa acestuia să stabilească necesitatea consultării cu comitetele tehnice, care la rândul lor sunt grupuri de lucru formate și aprobate prin Ordinul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.</p> <p>De asemenea, menționăm faptul că, Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public nu sunt un document normativ în construcții, dar un act normativ în conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Respectiv, procedura de elaborare și aprobare a documentelor normative în construcții nu se aplică în acest caz.</p>
Î.M. „REGIA TRANSPORT ELECTRIC” (aviz nr. 070/210 din 13.03.2024)				
Lipsa propunerilor și obiecțiilor				
Î.M. „Direcția troleibuze din Bălți” (aviz nr. 124 din 13.03.2024)				
Lipsa propunerilor și obiecțiilor				
Centrul Național pentru Energie Durabilă (aviz nr. 25-147 din 14.03.2024)				
Pct. 94 din proiectul Normelor	CNED	6	Se propune includerii menționării privind necesitatea de a efectua achiziții publice durabile în conformitate cu art. 7,	
			Se acceptă.	

			alin. d) din Legea 131/2007 privind achizițiile publice conform celor mai recente modificări și art. 15 din Legea 139/2018 cu privire la eficiența energetică.	Pct. 109 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: 109. În corpurile de iluminat utilizate pentru iluminatul public trebuie utilizate surse de lumină eficiente energetic, la care eficacitatea luminoasă și durata de viață este mai mare, pentru puteri egale a surselor de lumină. Corpurile de iluminat trebuie să asigure minimizarea puterii instalate per kilometru rețea de iluminat public.
Î.M. „DIRECȚIA DE CONSTRUCȚII CAPITALE COMANDITAR UNIC MUN. BĂLȚI” (Avis nr. 02-19/68 din 14.03.2024)				
Pct. 204 din proiectul Normelor	Î.M. „Direcția de construcții capitale comanditar unic mun. Bălți”	7	Se propune de modificat termenii de informare – „de informat proprietarul rețelelor de iluminat despre reconstrucția rețelelor electrice de distribuție pe care sunt montate rețelele de iluminat public până pe 05 decembrie al anului precedent, în scopul includerii cheltuielilor respective în bugetul APL”	Nu se acceptă AAPL, în conformitate cu Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, în cadrul unui an bugetar pot să efectueze, de regulă, cel mult două modificări ale bugetului local, care se aprobă, de regulă, nu mai degrabă de 1 iulie și nu mai târziu de 15 noiembrie.
Pct. 206 din proiectul Normelor	Î.M. „Direcția de construcții capitale comanditar unic mun. Bălți”	8	Luând în considerare bugetele limitate a APL, de obligat OSD să prevadă în proiectul reconstrucției rețelelor de distribuție și reconstrucția rețelelor de iluminat public pe care sunt montate ele.	Nu se acceptă. OSD nu are astfel de competențe în conformitate cu legislația.
La general	Î.M. „Direcția de construcții capitale comanditar unic mun. Bălți”	9	Suplimentar: din motivul bugetelor deja formate a APL, de prevăzut perioadă de tranziție pentru intrarea în vigoare a Normelor de amenajare nu mai puțin de un an.	Nu se acceptă. AAPL, în conformitate cu Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, în cadrul unui an bugetar pot să efectueze, de regulă, cel mult două modificări ale bugetului local, care se aprobă, de regulă, nu mai degrabă de 1 iulie și nu mai târziu de 15 noiembrie.
S.A. „RED-Nord” (avis nr. STP-03/473 din 14.03.2024)				
Pct. 206 din proiectul Normelor	RED-Nord	10	Odată ce AAPL deține contract cu furnizorul universal privind furnizarea cu energie electrică pentru iluminat public și sistemul de iluminat este realizat cu cablu torsadat, propunem să fie excluse următoarele etape de punere în funcțiune: - elaborarea unui nou aviz de racordare;	Se acceptă parțial. S-a exclus: - întocmirea contractului de furnizare a energiei electrice. Cazurile în care se eliberează un nou aviz de racordare sunt stipulate în Regulamentul privind

			<p>- elaborarea documentației de proiect; - întocmirea contractului de furnizare a energiei electrice.</p>	<p>racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 168/2019.</p> <p>Necesitatea elaborării unui nou proiect sau modificarea/ajustarea proiectului existent, se determină de către proiectant în dependență de lucrările efectuate.</p> <p>Pct. 226 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: 226. În cazul reconstrucției capitale a LEA din posesia OSD, rețeaua de iluminat public care a fost demontată și urmează a fi montată din nou pe LEA reconstruită, aceasta trebuie să fie amenajată cu parcurgerea repetată a tuturor etapelor de punere în funcțiune.</p> <p>În cazul în care este prezent contractul de furnizare a energiei electrice valabil, încheiat între AAPL și un furnizor de energie electrică, acesta rămâne în vigoare și după reconstrucția LEA. Un nou Aviz de racordare se eliberează în cazurile prevăzute de Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 168/2019.</p>
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (Aviz nr. 03-832 din 18.03.2024)				
Lipsa obiecțiilor și propunerilor				
Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică (Aviz nr. 1351/24 din 21.03.2024)				
Lipsa obiecțiilor și propunerilor				
Plenul Consiliului Concurenței (Aviz nr. DJ-06/155-380 din 22.03.2024)				
Lipsa obiecțiilor și propunerilor				
Manovar SRL (Aviz prin poșta electronică)				
Pct. 8 din proiectul Normelor	Manovar SRL	11	Legea nr. 721/1996, Legea nr. 163/2010 sunt deja abrogate parțial în majoritate, iar din anul viitor complet prin	Se acceptă parțial. Pct. 8 va avea următorul cuprins:

			COD Nr. 434 din 28-12-2023 URBANISMULUI ȘI CONSTRUCȚIILOR (a vedea procedura de intrare în vigoare a legii la sfârșit).	„8. Proiectarea și amenajarea rețelelor de iluminat public se realizează inclusiv cu respectarea prevederilor prezentelor Norme, Normelor de amenajare a instalațiilor electrice (în continuare – NAIE), normativului în construcții NCM C.04.02:2017 „Exigențele funcționale. Iluminat natural și artificial”, aprobat prin Ordinul ministrului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr. 71/2017, Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, Legii nr. 721/1996 privind calitatea în construcții și Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.”
Pct. 25 din proiectul Normelor	Manovar SRL	12	Iluminatul stradal și orbirea ca efect, are o importanță cu mult mai mare pentru conducătorii auto - costul vieții pietonilor accidentați de autovehicule. Urmează să figureze și fraza despre orbirea conducătorilor auto.	Se acceptă. Pct. 110, 111 și 112 (din redacția actualizată) vor avea următorul cuprins: „110. În calitate de surse de lumină în corpuri de iluminat pentru rețelele de iluminat public, trebuie utilizate surse de lumină cu lămpi LED sau module LED în scopul obținerii unei durate de funcționare îndelungate cu eficiență energetică maximă în raport cu indicatorii de iluminat. 111. Randamentul corpurilor de iluminat cu surse de lumină de tip LED trebuie să corespundă standardelor naționale SM EN 62717:2018 „Module LED pentru iluminatul general. Cerințe de performanță” și SM EN IEC 62722-2-1:2023 „Performanța corpurilor de iluminat. Partea 2-1: Cerințe particulare. Corpuri de iluminat cu LED”. 112. Corpurile de iluminat pentru iluminatul public trebuie să aibă unghiuri de protecție sau reflectoare, care exclud incidența fluxului luminos direct în câmpul vizual al pietonilor sau șoferilor.”

Pct. 27 din proiectul Normelor	Manovar SRL	13	Lămpi cu sodiu de înaltă presiune au cea mai proastă redare a culorilor mai puțin de 25Ra. Posibil urmează fraza să fie înlocuită cu: lămpilor cu halogenuri metalice care are peste 90Ra.	<p>Se acceptă. Pct. 29 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „29. Pentru căile de circulație cu lățimi reduse din zonele declarate istorice ale localităților, unde se dorește o redare foarte bună a culorilor, pot fi utilizate lămpi cu halogenuri metalice sau lămpi fluorescente compacte cu culori calde.”</p>
Pct. 32 din proiectul Normelor	Manovar SRL	14	Aici și mai departe urmează să fie specificat regulile de îndeplinire a liniilor separate: cantitatea firelor și modul de divizare PEN (cum de exemplu în P41) pentru linii comune cu OSD și absolut separate doar pentru iluminat. A vedea anexa privind motivarea conform DNT în vigoare și exemplu LEC-0,4kV din România (anume așa a fost executat iluminatul la parcare la Kaufland Bălți).	<p>Se acceptă. Au fost suplinite cu pct. 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45: „39. În cazul amenajării rețelelor de iluminat public cu utilizarea liniilor electrice aeriene (în continuare – LEA), acestea pot fi monofazate, bifazate sau trifazate. Pentru cazul când rețele de iluminat sunt monofazate trebuie prevăzute conductoare cu trei fire: fazic L, neutru N și de protecție PE. Se admite utilizarea conductoarelor cu două fire – fazic L și neutru și de protecție PEN, pentru rețelele de iluminat public aeriene monofazate în cazul când secțiunea firului PEN nu este mai mică de 16 mm² pentru cupru sau 25 mm² pentru aluminiu. 40. În cazul rețelelor multifazate (bi- și trifazate) de iluminat public cu utilizarea LEA se permite utilizarea conductorului PEN când secțiunea acestuia nu este mai mică de 16 mm² pentru cupru sau 25 mm² pentru aluminiu. 41. În cazul când rețelele de iluminat public sunt amenajate cu utilizarea LEC acestea pot fi monofazate, bifazate sau trifazate. 42. În cazul în care rețelele de iluminat public se realizează trifazat în cablu, acesta trebuie să fie cu 5 conductoare: L₁, L₂, L₃, N și PE. Aceeași cerință se respectă și pentru rețelele de iluminat public realizate bifazat în cablu, care trebuie să fie cu 4 conductoare: L₁, L₂, N și PE. Se admite</p>

				<p>utilizarea cablurilor cu 4 conductoare pentru rețelele trifazate, din care 3 conductoare fazice și conductorul PEN în cazul în care secțiunea conductorului PEN nu este mai mică de 10 mm² pentru cupru sau 16 mm² pentru aluminiu. Pentru rețelele de iluminat public realizate bifazat pot fi utilizate cabluri cu 3 conductoare, din care 2 conductoare fazice și conductorul PEN dacă secțiunea celui din urmă nu este mai mică de 10 mm² pentru cupru sau 16 mm² pentru aluminiu.</p> <p>43. Pentru amenajarea rețelelor de iluminat public monofazate în cablu trebuie utilizate cabluri cu 3 conductoare: L, N și PE.</p> <p>44. În cazul amenajării rețelelor de iluminat public monofazate în comun cu LEAI ale rețelelor electrice de distribuție care se află în gestiunea OSD sau a altui proprietar, pot fi utilizate conductoare cu 5 fire. În acest caz, rețelele electrice trebuie realizate cu conductoare izolate portante cu 5 fire, dintre care 4 fire fazice – 3 fire fazice pentru rețeaua electrică de distribuție, un fir fazic pentru rețeaua de iluminat și firul PEN fiind comun pentru ambele rețele.</p> <p>45. În toate cazurile la amenajarea rețelelor de iluminat public cu utilizarea liniilor electrice aeriene trebuie să fie asigurate cerințele pct. 75 - 77. Iar în cazul amenajării rețelelor de iluminat public prin linii electrice în cablu, conductoarele acestora trebuie să îndeplinească atât cerințele pct. 42 cât și 75.”</p>
Pct. 44 din proiectul Normelor	Manovar SRL	15	<p>Iluminarea de altă culoare pe căile de circulație fără introducerea în regulamentul de circulație este încălcarea legislației. Așa experiment o avut loc în Bălti după ce au fost demontate. Așa soluții nu au nici un folos practic.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Pct. 56 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins:</p> <p>„56. Iluminatul trecerilor pietonale trebuie să corespundă cerințelor prevăzute în NCM C.04.02:2017 „Exigențele funcționale. Iluminat natural și artificial”, aprobat prin</p>

				Ordinul ministrului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr. 71/2017.”
Pct. 88, 89, 91 din proiectul Normelor	Manovar SRL	16	Obligarea utilizării cablurilor cu învelișuri de plumb și aluminiu și îndeosebi pentru iluminat (linii cu puteri și tensiune mică), în timpurile contemporane când ele deja nu se utilizează și mai ales implicarea în normele nou elaborate, seamănă ca o retro copiere a materialului din ПУЭ 6. Fiindcă acest capitol ПУЭ nu a fost prelucrat la condițiile contemporane ca ieșire de îl exclus din norme elaborate sau de indicat în corespundere cu destinația cablului conform mediului.	Se acceptă. Pct. 101, 102, 104 (din redacția actualizată) vor avea următorul cuprins: „101. Pentru LECIP pozate în blocuri de cablu și țevi trebuie utilizate cabluri nearmate cu învelișuri întărite. Pe sectoarele din blocuri de cablu sau țevi și derivatele de la acestea cu lungimi mai mari de 50 m, se permite montarea cablurilor armate. Pentru liniile în cablu pozate în țevi, se permite utilizarea cablurilor cu învelișuri din masă plastică, cauciuc, policlorură de vinil sau polietilenă reticulată. 102. Pentru pozarea LECIP în soluri ce conțin substanțe care acționează distructiv asupra învelișului cablurilor (soluri saline, bălți, soluri cu amestec de deșeuri de construcții sau zgură) la fel și în zonele ce prezintă pericol din cauza oxidării, trebuie utilizate cabluri cu învelișuri cu protecție întărită, în tuburi neîntrerupte din plastic. 104. Pentru LECIP ce traversează podurile căilor ferate, dar și alte poduri cu trafic intens, se recomandă utilizarea cablurilor armate.”
Pct. 112 din proiectul Normelor	Manovar SRL	17	Lipsesc indicații privind rezistența la ultraviolet a izolației conductoarelor derivate de la magistrală către corp.	Se acceptă. Pct. 130 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „130. Derivatele de la rețelele magistrale către corpurile de iluminat ale iluminatului public se execută cu conductoare flexibile izolate din cupru cu secțiunea transversală nu mai mică de 1,5 mm ² pentru corpuri suspendate și nu mai mică de 1 mm ² pentru corpuri montate pe console. Izolația conductoarelor derivatelor trebuie să fie rezistentă la radiațiile ultraviolete. Derivatele de la LEAIP se recomandă să se

				execute utilizând cleme speciale de derivație.”
Pct. 118 din proiectul Normelor	Manovar SRL	18	Reieșind din formulare priza de pământ urmează să fie la fiecare pilon a LEAIP pe care e instalat corp de iluminat, corespunzător cu rezistența normată nu mai mult de 30 Ohm, ce este neîntemeiat. Urmează de concretizat univoc să fie înțeles.	<p>Se acceptă A fost suplinit cu pct. 140, 141, 142: „140. Rețelele de iluminat public care se amenajează prin utilizarea LEAIP trebuie să aibă instalații de legare la pământ cu rezistența normată de dispersie nu mai mare de 10 Ω. Această valoare se asigură prin utilizarea prizelor naturale de legare la pământ și a prizelor repetate de legare la pământ a stâlpilor LEAIP. 141. Valoarea rezistenței prizelor repetate de legare la pământ a stâlpilor LEAIP nu trebuie să fie mai mare de 30 Ω pentru tensiunea de linie de 400 V a sursei de curent trifazat sau pentru tensiunea de fază de 230 V a sursei de curent monofazat. Pentru rezistivitatea specifică a solului $\rho > 100 \Omega \cdot m$ se permite majorarea normelor prestabile de $0,01 \cdot \rho$ ori, dar nu mai mult de zece ori. 142. Numărul de prize repetate de legare la pământ a stâlpilor LEAIP nu se normează. Amenajarea prizei repetate de legare la pământ a ultimului stâlp a LEAIP este obligatorie.”</p>
Pct. 120 din proiectul Normelor	Manovar SRL	19	Punctul dat este tradus din ПУЭ și reformulat incorect. Se are în vedere când rețeaua de iluminare e cu neutru izolat. Rețelele de transport a troleibuzelor sunt toate cu neutru izolat. In așa tractare formați situația când pe corpul de iluminat și corespunzător pe pilon din oțel sau b/a (ambele fiind conductori), apare potențial periculos în instalația electrică cu pericol sporit, iar protecția nu va acționa fiindcă nu va apărea curentul de scurt circuit între firul fazic și firul de protecție, care nu va fi unit cu carcasa corpului și pilonului. Suspendarea comună de iluminat și transport electric nu se deosebește cu nimic de suspendarea comună a LEAI-0,4kV și LEA-10kV. Cu excepția ca rețeaua de transport lucrează	<p>Se acceptă. Pct. 137 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „137. La amenajarea corpurilor de iluminat pe stâlpii din oțel sau beton armat al rețelelor electrice de contact a transportului electric, nu se permite legarea la pământ a corpurilor de iluminat public și stâlpilor în rețele cu neutru izolat, iar în cazul rețelelor electrice cu neutru legat la pământ corpurile de iluminat și stâlpii trebuie să fie conectate la conductorul PEN al liniei.”</p>

			<p>cu tensiune de 20 de ori mai mică de LEAI-10kV și de aceea nu se cere (dar nu se interzice) la fiecare pilon împământare intenționată, care oricum au legătura cu pământul. Izolata este rețeaua de pământ, și nu pilonii.</p> <p>СНиП 2.05.09-90 ТРАМВАЙНЫЕ И ТРОЛЛЕЙБУСНЫЕ ЛИНИИ – Заземления железобетонных и металлических опор контактной сети трамвая и троллейбуса не требуется предусматривать.</p> <p>Drept dovadă vă dau citație a normelor rusești actuale elaborate in baza ПУЭ în 2017:</p> <p>СП 323.1325800.2017 «Территории селитебные. Правила проектирования наружного освещения» Сети городского электрического транспорта (ГЭТ) Наружное освещение (НО)</p> <p>7.4.5 При установке на железобетонных и металлических опорах ГЭТ светильников НО, питание которых осуществляется от сети НО с заземленной нейтралью, светильники и опоры должны быть занулены. Присоединение осветительных приборов к групповой сети НО должно выполняться кабелем или изолированными проводами на напряжение не ниже 660 В.</p> <p>Acum recitiți cu atenție ПУЭ și vă veți da seama că vorba este despre cazul când rețeaua izolată este a iluminatului public. De exemplu la curent continuu.</p> <p>6.1.46. При установке осветительных приборов наружного освещения на железобетонных и металлических опорах электрифицированного городского транспорта в сетях с изолированной нейтралью осветительные приборы и опоры заземлять не допускается, в сетях с заземленной нейтралью осветительные приборы и опоры должны быть подсоединены к реп проводнику линии.</p>	
Pct. 122 din proiectul Normelor	Manovar SRL	20	<p>Valul de supratensiuni atmosferice vine nu din partea punctului de alimentare al rețelei de iluminat, dar din partea opusă (în PT ele sunt și pe partea înaltă și pe partea tensiune joasă). De aceea pentru protecția rețelei de</p>	<p>Se acceptă. Pct. 139 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „139. Pentru protecția echipamentului din</p>

			iluminat urmează să fie limitatoare de supratensiune sau periodic pe stâlpi peste 100m sau în fiecare corp de iluminat încorporate.	punctul de alimentare al rețelei de iluminat public, a sursei și a rețelelor de iluminat public împotriva supratensiunilor atmosferice sau de comutație este necesar de asigurat punctul de alimentare cu aparate de protecție împotriva supratensiunilor.”
Pct. 123 din proiectul Normelor	Manovar SRL	21	Urmează să fie concretizat peste 100 m (aceasta în mod tacit se face pentru toate rețelele), sau la fiecare stâlp. Înșă a doilea nu e ieșire din situație nici din punct de vedere economic nici fizic (a vedea anexa în acest sens). Rețeaua de IP îndeplinită pe stâlpi separat pur și simplu urmează să fie trifazată la utilizarea conductorului PEN. Monofazată poate să fie doar când avem separat conductoare N și PE. Punct obligatoriu pentru toate genurile de instalații din capitol 1.7 ПУЭ, cu excepția doar pentru bransamentele la consumatori alimentați la LEA-0,4 (nu de încurcat cu linia de alimentare).	Se acceptă Pct. 140, 141, 142, 143 (din redacția actualizată) vor avea următorul cuprins: „140. Rețelele de iluminat public care se amenajează prin utilizarea LEAIP trebuie să aibă instalații de legare la pământ cu rezistența normată de dispersie nu mai mare de 10 Ω. Această valoare se asigură prin utilizarea prizelor naturale de legare la pământ și a prizelor repetate de legare la pământ a stâlpilor LEAIP. 141. Valoarea rezistenței prizelor repetate de legare la pământ a stâlpilor LEAIP nu trebuie să fie mai mare de 30 Ω pentru tensiunea de linie de 400 V a sursei de curent trifazat sau pentru tensiunea de fază de 230 V a sursei de curent monofazat. Pentru rezistivitatea specifică a solului $\rho > 100 \Omega \cdot m$ se permite majorarea normelor prestabilite de $0,01 \cdot \rho$ ori, dar nu mai mult de zece ori. 142. Numărul de prize repetate de legare la pământ a stâlpilor LEAIP nu se normează. Amenajarea prizei repetate de legare la pământ a ultimului stâlp a LEAIP este obligatorie. 143. În cazul suspendării în comun pe stâlpii rețelelor electrice de distribuție a LEAIP, se permite utilizarea prizelor repetate de legare la pământ a acestor stâlpi pentru legarea repetată a conductorului PEN/PE dacă acestea corespund prevederilor NAIE și Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice, aprobate prin Hotărârea Consiliului de

				administrație al ANRE nr. 155 din 01 aprilie 2022.”
Pct. 126 din proiectul Normelor	Manovar SRL	22	Toate elementele metalice instalate pe pilon urmează să fie unite în comun și legate la pământ prin conductorul PEN. Scopul excluderea diferenței de potențiale și asigurarea acționării protecției la deteriorarea izolației conductorului (a vedea proiecte tipice).	Se acceptă. Pct. 144 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „144. La suspendarea LEAIP pe stâlpii din oțel și beton armat a LEA a rețelelor electrice de distribuție, cârligele și știfturile liniilor trebuie să fie legate la pământ.”
Pct. 127 din proiectul Normelor	Manovar SRL	23	Nu e clar suspendarea comuna a ce? Daca a LEA atunci reiese că la fiecare stâlp trebuie priza de pământ.	Se acceptă. Pct. 145 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „145. În cazul intersecțiilor LEAIP cu LEA a rețelelor electrice de distribuție, cârligele, știfturile și armătura LEAIP care limitează tronsonul intersecției se conectează la priza de pământ.”
Pct. 133 din proiectul Normelor	Manovar SRL	24	În calitate de conductor de legare la pământ pe stâlpi se utilizează însuși armătura a stâlpului (cu excepția limitatoarelor de tensiune). A vedea proiectul specializat unde detaliat totul e indicat: СЕРИЯ 3.407-150 ЗАЗЕМЛЯЮЩИЕ УСТРОЙСТВА ОПОР ВОЗДУШНЫХ ЛИНИЙ ЭЛЕКТРОПЕРЕДАЧИ НАПРЯЖЕНИЕМ 0,38; 6; 10; 20; 35 кВ	Nu se acceptă. Pct 150 (din redacția actualizată) stabilește următoarele prevederi după cum urmează: „150. Instalațiile de legare la pământ și conductoarele de legare la pământ se execută conform prevederilor NAIE. În calitate de conductor de legare la pământ pe stâlpi se admite utilizarea oțelului rotund cu acoperire rezistentă la coroziune și cu diametrul nu mai mic de 6,0 mm.”
Pct. 175 din proiectul Normelor	Manovar SRL	25	Este o tractare și traducere a ПУЭ eronată. De la iluminatul public pot să se ilumineze doar indicatoarele hidranțelor instalate pe piloni de iluminat. 7.1.56. Домовые номерные знаки и указатели пожарных гидрантов, установленные на наружных стенах зданий, должны быть освещены. Питание электрических источников света номерных знаков и указателей гидрантов должно осуществляться от сети внутреннего освещения здания, а указателей пожарных	Se acceptă. Pct. 192 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „192. Sursele de lumină ale intrărilor la sursele de apă pentru stingerea incendiilor (hidranți, rezervoare de apă) și indicatoarelor de lumină ale acestora instalate pe stâlpi se alimentează cu energie electrică de la rețelele de iluminat public.”

			гидрантов, установленных на опорах наружного освещения, — от сети наружного освещение.	
Pct. 188 din proiectul Normelor	Manovar SRL	26	Urmează să fie precizat că LEA-10 kV trebuie să fie cu conductori izolați și nu cu cei fără izolație. Pentru a doua variantă cu conductori neizolați proiecte tipice nu există.	Nu se acceptă. Pct. 205 (din redacția actualizată) prevede că amenajarea corpurilor de iluminat poate fi executată atât pe stâlpii liniilor electrice aeriene cu tensiunea (6)10 kV și a LEAIP sau LEADIP, cât și pe liniilor electrice aeriene cu tensiunea de (6)10 kV pe care sunt suspendate liniile electrice aeriene cu tensiunea mai mică de 1000 V și LEAIP sau LEADIP.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (Aviz nr. 03-832 din 18.03.2024)				
La general	MIDR	27	Utilizând Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public, este imposibil de determinat, se referă acestea la Documente Normative în Construcții, sau nu, la documente normative de utilizare obligatorie sau la documente normative de aplicare voluntară pentru rețelele nou construite și reconstruite de iluminat public (a se vedea pct.7.2.1, NCM A.01.02:2016).	Nu se acceptă. A se vedea Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform căreia actul normativ este un act juridic adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, care are caracter public, obligatoriu, general și impersonal și care stabilește, modifică ori abrogă norme juridice care reglementează nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice și care sunt aplicabile unui număr nedeterminat de situații identice.
La general	MIDR	28	În Normativul expus la examinare publică lipsește: - noțiunea sintagmei iluminat public; - informație despre necesitatea elaborării a normelor menționate.	Nu se acceptă. Informația despre necesitatea elaborării normelor nu se include în conținutul actului normativ. Conform regulilor de tehnică legislativă, în cazul în care o noțiune nu se utilizează în text, acesta nu se definește.
La general	MIDR	29	La elaborarea Normelor examinate nu este indicată corespunderea lor cu alte documente de reglementare, normative existente. În Normele elaborate se conțin cerințe, care repetă cerințele expuse în NCM C.04.02:2017 și ПУЭ (NAIE) – Normele de amenajare a instalațiilor electrice.	Nu se acceptă. Nu este clar la care corespundere a Normelor cu alte documente de reglementare, normative existente, ce trebuie să fie indicată, se referă autorul propunerii. În același timp nu este clar cum această corespundere trebuie să fie indicată. De asemenea, nu se specifică care cerințe expuse

				<p>în NCM C.04.02:2017, se repetă în Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public, or autorul Normelor a exclus aceste prevederi din start.</p> <p>Cerințele NAIE cu privire la rețelele de iluminat public nu se vor mai aplica din momentul intrării în vigoare a Normelor de amenajare a rețelelor de iluminat public.</p>
La general	MIDR	30	sintagme greșite cum ar fi cea des utilizată în textul Normelor „dirijare/dirijării” care trebuie înlocuit cu termenul control al iluminatului (se dirijează orchestra, nu iluminatul!!!);	<p>Se acceptă.</p> <p>A fost modificat pe întregul text cuvântul „dirijării” cu sintagma „control și comandă” la forma gramaticală potrivită.</p>
La general	MIDR	31	sintagma “tablou de intrare” nu există așa noțiune, trebuie înlocuită cu una din următoarele: tabloul general, tabloul principal, cutia de racord;	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Sintagma „tablou electric de intrare” se utilizează în NE1-01:2019 „Norme de exploatare a instalațiilor electrice ale consumatorilor noncasnici”, aprobate prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 393/2019.</p>
Pct. 8 din proiectul Normelor	MIDR	32	în pct.8 de verificat dacă Legea nr.721/1996 privind calitatea în construcții, Legii nr.163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție sunt în vigoare;	<p>Se acceptă.</p> <p>Pct. 8 va avea următorul cuprins:</p> <p>„8. Proiectarea și amenajarea rețelelor de iluminat public se realizează inclusiv cu respectarea prevederilor prezentelor Norme, Normelor de amenajare a instalațiilor electrice (în continuare – NAIE), normativului în construcții NCM C.04.02:2017 „Exigențele funcționale. Iluminat natural și artificial”, aprobat prin Ordinul ministrului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr. 71/2017, Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, Legii nr. 721/1996 privind calitatea în construcții și Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.”</p>
La general	MIDR	33	de exclus în text tot ceea ce este legat de lămpile de incandescență, după cum urmează: - în compartimentul noțiunilor;	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Referințele la lămpile cu incandescență au fost excluse pe tot parcursul textului.</p>

			- pct.110 ultima propoziție; - pct.115 de exclus “a corpurilor de iluminat cu lămpi incandescente, lămpi cu descărcare în gaze de joasă și înaltă presiune cu balasturi de pornire integrate în interiorul corpului de iluminat”; - pct. 116 de exclus;	Celelalte tipuri de lămpi au fost menținute în textul Normelor, însă cu prevederea respectării cerințelor Hotărârii Guvernului nr. 750/2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.
Pct. 20 din proiectul Normelor	MIDR	34	în pct.20 de înlocuit sintagma 1) continuitatea din punct de vedere calitativ, ea este ambiguă și neclară.	Se acceptă. Pct. 20 a fost modificat după cum urmează: ”
Pct. 21 din proiectul Normelor	MIDR	35	pct.21 posibil de omis deoarece în el nu sunt enumerate toate cerințele ca în pct.24, fiind indicat numai analiza tehnico-economică.	Se acceptă parțial. Pct. 25 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „25. Modul de realizare a rețelelor de iluminat, schemei și coordonatele locației lor se execută în baza unei analize tehnico-economice.”
Pct. 23 din proiectul Normelor	MIDR	36	pct.23 de lichidat cuvântul “moldovenești”.	Nu se acceptă. În conformitate cu Legea 20/2016 cu privire la standardizarea națională, standardul moldovenesc este standardul aprobat sau adoptat de organismul național de standardizare din Republica Moldova.
Pct. 27 din proiectul Normelor	MIDR	37	pct.27 lămpile cu sodiu la înaltă presiune nu posedă o redare foarte bună a culorilor, cum este specificat.	Se acceptă. Pct. 29 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „29. Pentru căile de circulație cu lățimi reduse din zonele declarate istorice ale localităților, unde se dorește o redare foarte bună a culorilor, pot fi utilizate lămpi cu halogenuri metalice sau lămpi fluorescente compacte cu culori calde.”
La general	MIDR	38	utilizarea lămpilor incandescente este interzisă, mai ales pe timp de noapte, cu utilizare de lungă durată, fiind înlocuite cu lămpi cu LED.	Se acceptă. Au fost excluse prevederile ce acceptau utilizarea lămpilor incandescente.
Pct. 29 din proiectul Normelor	MIDR	39	în pct.29 de înlocuit sintagma transformatoare de micșorare cu sintagma transformatoare de coborâre.	Se acceptă. La pct. 32 (din redacția actualizată) sintagma „transformatoare de micșorare” a fost înlocuită cu sintagma „transformatoare de coborâre”.

Pct. 30 din proiectul Normelor	MIDR	40	în pct.30 de substituit sintagma eronată standardul moldovenesc de calitate a energiei electrice cu nominalizare prescurtată a standardului SM EN 50160:2023.	Se acceptă. Pct. 33 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „33. Abaterile admisibile și fluctuațiile de tensiune la bornele corpurilor de iluminat nu trebuie să depășească valorile stabilite în standardul moldovenesc de calitate a energiei electrice SM EN 50160 „Caracteristici ale tensiunii furnizate de rețele publice de energie electrică”.”
Pct. 37 din proiectul Normelor	MIDR	41	în pct.37 de verificat corectitudinea cuvântului Bazele;	Nu se acceptă. În documentele normative prezente la momentul actual în Republica Moldova, în limba română, sintagma „baza stâlpului” lipsește, însă în reglementarea tehnică „Normativ pentru proiectarea, execuția și exploatarea instalațiilor electrice aferente clădirilor”, aprobat prin Ordinul ministrului dezvoltării regionale și turismului al României nr. 2.741/2011, există sintagma „baza stâlpului, cu atât mai mult în standardele moldovenești există sintagma în limba engleză „base of column”, ceea ce la fel confirmă corectitudinea utilizării sintagmei „bazele stâlpului” în prezentele Norme.
La general	MIDR	42	de a nu repeta ceea ce există în NAIE/ПІУЭ sau alte normative în vigoare cum ar fi NCM C.04.02:2017, NCM G.02.03-2017 „Proiectarea rețelelor electrice orășenești”, ceea ce se întâlnește în mai multe puncte ale Normativului elaborat cum ar fi: pct. 41,42,43, 160....	Nu se acceptă. Din momentul intrării în vigoare a Normelor de amenajare a rețelelor de iluminat public, documentul normativ tehnic NAIE, nu se va mai aplica în cazul rețelelor de iluminat public.
Congresul autorităților locale din Moldova (Aviz nr. 118 din 29.03.2024)				
Pct. 203-208 din proiectul Normelor și clauzele contractului (model) de comodat	CALM	43	Se solicită reformularea punctelor respective și clauzelor contractului de comodat ce vizează „demontarea/montarea rețelei de iluminat public sau a unor elemente constitutive ale acesteia”, ca consecință a reconstrucției planificate sau neplanificate a rețelei electrice de distribuție, astfel încât aceste lucrări să fie executate de către operatorul sistemului	Nu se acceptă. În conformitate cu art. 6 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energia electrică, este competența autorităților administrației publice locale de: - a construi obiecte energetice cu destinație locală, inclusiv a sistemului de iluminat public;

			<p>de distribuție, pe cheltuiala sa, iar compensarea costurilor suportate să fie efectuată ulterior, prin includerea în tarifele reglementate sau, alternativ, în bugetele publice corespunzătoare pentru anii următori, dacă autoritățile publice locale sunt în măsură real a le suporta.</p>	<p>- a aloca resurse financiare, în limitele bugetelor locale, pentru dezvoltarea sistemului de aprovizionare cu energie a consumatorilor din localitate, precum și a sistemului de iluminat public;</p> <p>- a asigura exploatarea, întreținerea, reabilitarea, modernizarea, construcția și, după caz, reconstrucția obiectelor energetice care se află în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale.</p> <p>Operatorii de sistem conform prevederilor legislative, nu au competențe și atribuții cu privire la rețelele de iluminat public. Respectiv, operatorii de sistem nu au dreptul/posibilitatea de a aloca resurse financiare pentru demontarea/montarea rețelelor de iluminat, nici în cazul în care acestea ar fi ulterior compensate conform propunerii parvenite.</p> <p>Totodată, cu privire la faptul că cheltuielile bugetelor locale se aprobă anual și nu se pot acoperi costuri care nu au fost aprobate, menționăm faptul că art. 28 din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, prevede posibilitatea modificării bugetelor locale până la 2 ori inclusiv, pe parcursul anului. Astfel, AAPL poate interveni cu modificări în vederea acoperirii costurilor respective.</p> <p>De asemenea, în conformitate cu art. 58, alin. (4) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, în scopul amenajării rețelelor de iluminat public, autoritățile administrației publice locale beneficiază de dreptul de a utiliza cu titlu gratuit stâlpii rețelelor electrice de distribuție, pe baza unui contract de comodat încheiat cu operatorul sistemului de distribuție. Clauzele obligatorii ale acestui contract de comodat se elaborează și se aprobă de Agenție,</p>
--	--	--	---	---

				reglementând drepturile și obligațiile părților contractante. Contractul respectiv poate fi suplinit de către părți de comun acord. De asemenea, acesta prevede și încheierea unei convenții de exploatare prin care părțile stabilesc cerințe legate de delimitare a instalațiilor, realizarea dirijării operative prin dispecer, condițiile de exploatare și întreținere reciprocă a instalațiilor, reglajul protecțiilor, executarea manevrelor, intervenții în caz de incidente/deranjamente. De asemenea, menționăm și faptul că AAPL pot opta pentru încheierea cu un agent economic, a unui contract de deservire care să prevadă și lucrările respective, fiind excluse astfel situațiile problematice invocate.
Contractul de comodat, pct. 4.4	CALM	44	Se solicită excluderea sintagmei „în termen de 5 zile din ziua survenirii acestuia”.	Se acceptă. Sbp. 4) a fost exclus.
Ministerul Energiei (Aviz nr. 07-924 din 01.04.2024)				
Analiza impactului de reglementare	ME	45	De substituit cuvintele „Normelor de securitate la exploatarea utilajului termotehnic” cu cuvintele „Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public”.	Se acceptă. Cuvintele „Normelor de securitate la exploatarea utilajului termotehnic” au fost substituite cu cuvintele „Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public”.
Pct. 3 din proiectul Normelor	ME	46	În prima propoziție, după cuvintele „Prevederile Normelor se aplică” propunem completarea cu cuvintele „la amenajarea rețelelor”;	Se acceptă. În prima propoziție, după cuvintele „Prevederile Normelor se aplică” a fost completat cu cuvintele „la amenajarea rețelelor”.
Pct. 4 din proiectul Normelor	ME	47	Recomandăm o revizuire de concept prin prisma sferei de aplicare a normelor ce se instituie, inclusiv în noțiunea de „sistem de iluminat public”;	Se acceptă. Pct. 3, 4 vor avea următorul cuprins: „3. Prevederile Normelor se aplică la amenajarea rețelelor pentru iluminarea căilor de circulație publică, drumuri, străzi, trotuare, piețe, intersecții, treceri pietonale, piste de cicliști, poduri, pasaje sub și supraterane, aleilor și zonelor pietonale, grădinilor și parcurilor

				<p>publice, dar și pentru punerea în valoare a spațiilor publice cu valoare monumentală și de interes patrimonial amplasate în localități.</p> <p>4. Prevederile normelor nu se aplică la amenajarea rețelelor pentru iluminarea festivă, gărilor și platformelor feroviare, drumurilor auto amplasate în afara localităților, parcarilor auto private, teritoriului întreprinderilor industriale, vitrinelor întreprinderilor de comerț, clădirilor de locuit și publice, construcțiilor, terenurilor de sport și grădinilor cu destinație specială (botanice, dendrologice, zoologice).”</p>
Pct. 8 din proiectul Normelor	ME	48	<p>Se propune de completat la început cu cuvintele „Proiectarea și amenajarea rețelelor de iluminat public se realizează inclusiv cu respectarea prevederilor prezentelor Norme”, și în continuare după text, totodată, propunem să fie completată lista actelor cu Codul Urbanismului și Construcțiilor nr. 434/2023;</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Pct. 8 va avea următorul cuprins:</p> <p>„8. Proiectarea și amenajarea rețelelor de iluminat public se realizează inclusiv cu respectarea prevederilor prezentelor Norme, Normelor de amenajare a instalațiilor electrice (în continuare – NAIE), normativului în construcții NCM C.04.02:2017 „Exigențele funcționale. Iluminat natural și artificial”, aprobat prin Ordinul ministrului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr. 71/2017, Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, Legii nr. 721/1996 privind calitatea în construcții și Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.”</p>
Pct. 12 din proiectul Normelor	ME	49	<p>Considerăm formularea „anumitor activități” una ambiguă, astfel propunem de a preciza care sunt aceste activități, de exemplu „activităților legate de reparația și întreținerea rețelelor de distribuție”;</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La pct. 12 după cuvintele „ar împiedica desfășurarea” a fost completat cu cuvintele „activităților ce țin de reparație, mentenanță și întreținere a rețelelor electrice de distribuție.”</p>
Secțiunea 2	ME	50	<p>Propunem reformularea titlului Secțiunii 2 după cum urmează „Cerințe generale privind amenajarea rețelelor pentru iluminatul public”;</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Titlului Secțiunii 2 a fost modificat după cum urmează „Cerințe generale privind amenajarea rețelelor pentru iluminatul public”</p>

Pct. 25 din proiectul Normelor	ME	51	<p>Propunem a fi reformulat după cum urmează: „Iluminatul public se va realiza de regulă utilizând corpuri de iluminat cu lămpi LED sau module LED în scopul obținerii unei durate de funcționare îndelungate cu eficiență energetică maximă în raport cu indicatorii de iluminat. Corpurile de iluminat pentru iluminatul public cu lămpi LED trebuie să aibă unghiuri de protecție sau reflectoare, care exclud incidența fluxului luminos direct în câmpul vizual al pietonului”;</p>	<p>Se acceptă parțial. Pct. 110, 112 (din redacția actualizată) vor avea următorul cuprins: „110. În calitate de surse de lumină în corpuri de iluminat pentru rețelele de iluminat public, trebuie utilizate surse de lumină cu lămpi LED sau module LED în scopul obținerii unei durate de funcționare îndelungate cu eficiență energetică maximă în raport cu indicatorii de iluminat. 112. Corpurile de iluminat pentru iluminatul public trebuie să aibă unghiuri de protecție sau reflectoare, care exclud incidența fluxului luminos direct în câmpul vizual al pietonilor sau șoferilor.”</p>
Pct. 29 din proiectul Normelor	ME	52	<p>A doua propoziție necesită reformulare, deoarece din context nu este clar care sunt cazurile speciale și ce reprezintă transformatoarele de micșorare. Totodată, propunem substituirea cuvintelor „stabilite în standardul moldovenesc de calitate a Ministerul Energiei al Republicii Moldova energiei electrice” cu cuvintele „standardul național SM EN 50160:2014 „Caracteristici ale tensiunii în rețelele electrice publice de distribuție”;</p>	<p>Se acceptă. Pct. 32 va avea următorul cuprins: „32. Pentru cazuri speciale în care tensiunea de lucru a sursei de lumină, a echipamentului electronic care asigură funcționarea rețelelor de iluminat este mai mică ca tensiunea sursei de alimentare sau sursele de lumină și corpurile de iluminat se află în condiții deosebit de periculoase, iar alte măsuri de protecție împotriva atingerilor indirecte nu asigură securitatea persoanelor, se permite utilizarea tensiunii joase de la transformatoare de coborâre. În cazul dat trebuie de asigurat ca părțile conductoare ale sursei de lumină, a corpului de iluminat sau echipamentului electronic să nu aibă legătură metalică cu părțile conductoare ale transformatoarelor de coborâre. Totodată, toate părțile conductoare ale surselor de lumină, corpurilor de iluminat și echipamentului electronic se conectează între ele prin conductoare izolate.”</p>

Pct. 36 din proiectul Normelor	ME	53	Cuvintele „în unul din” se substituie cu cuvintele „utilizând una din”;	Se acceptă parțial. Pct. 38 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „38. Din punct de vedere constructiv, rețelele de iluminat public realizate în linii electrice aeriene se amenajează cu respectarea Normelor, în următoarele variante posibile: 1) amenajarea rețelelor de iluminat public pe stâlpi special destinați pentru iluminat public; 2) amenajarea rețelelor de iluminat public pe stâlpii existenți ai rețelei electrice de distribuție cu rețea de alimentare separată de rețeaua electrică de distribuție, constituind astfel o instalație electrică separată; 3) amenajarea rețelelor de iluminat public noi în comun și concomitent cu rețele electrice de distribuție în LEAI cu conductoare izolate portante.”
Pct. 37 din proiectul Normelor	ME	54	Cuvintele „trebuie să fie limitate nu mai sus” se substituie cu cuvintele „se vor executa mai jos”, iar cuvântul „bazele” din a doua propoziție se va substitui cu cuvântul „baza”;	Se acceptă. Pct. 48 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „48. Intrările cablului în stâlpii rețelei de iluminat public trebuie să se execute mai jos de baza stâlpului. Baza stâlpului trebuie să fie de dimensiuni suficiente ca să permită amplasarea separărilor de cablu și aparatelor de protecție montate la derivatele pentru corpurile de iluminat. Este permisă utilizarea dulapurilor speciale de intrare montate pe stâlpi, încuiate cu lacăt.”
Pct. 38 din proiectul Normelor	ME	55	Se propune reformularea primei propoziții după cum urmează: „În interiorul stâlpilor de iluminat public se vor plasa doar conductoare izolate în manta de protecție sau cabluri”;	Se acceptă. Pct. 49 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „49. În interiorul stâlpilor de iluminat public trebuie să fie amenajate numai conductoare izolate în manta de protecție sau cabluri.”

				În interiorul stâlpilor de utilizare în comun a rețelelor de iluminat public și a rețelei electrice de contact a transportului urban electrificat trebuie utilizate cabluri cu izolație pentru o tensiune nu mai mică de 660 V.”
Pct. 39 din proiectul Normelor	ME	56	În textul proiectului se utilizează atât noțiunea de „funii de oțel”, cât și noțiunea de „cabluri de oțel”, astfel se impune necesitatea uniformizării noțiunilor utilizate;	Se acceptă. În textul proiectului se va utiliza sintagma „funii de oțel” la forma gramaticală potrivită.
Pct. 46 din proiectul Normelor	ME	57	după cuvintele „rețelei electrice de distribuție” se propune de completat cu cuvintele „stâlpii rețelelor electrice a altor proprietari”;	Se acceptă. La pct. 58 (din redacția actualizată) după cuvintele „rețelei electrice de distribuție” a fost completat cu cuvintele „stâlpii rețelelor electrice a altor proprietari”.
Pct. 50 din proiectul Normelor	ME	58	După cuvintele „Normelor” este necesar de inclus cuvintele „în vigoare”;	Nu se acceptă. Conform indicațiilor metodologice privind tehnica legislativă, utilizarea cuvintelor „în vigoare” este inutilă. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment.
Pct. 69 din proiectul Normelor	ME	59	A doua propoziție propunem a fi expusă în următoarea redacție: „Punțile normal deconectabile se vor dimensiona astfel încât la corpurile de iluminat să se asigure o tensiune nu mai mică de 90% din tensiunea nominală”;	Se acceptă. Pct. 82 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „82. Pentru rezervarea LECIP, între corpurile de iluminat extreme, ale zonelor adiacente ale străzilor magistrale ale localităților, se recomandă să se prevadă punți normal deconectabile (linii de rezervă în cablu). Punțile normal deconectabile se dimensionează astfel încât la corpurile de iluminat să se asigure o tensiune nu mai mică de 90% din tensiunea nominală.”
Pct. 86 din proiectul Normelor	ME	60	Cuvântul „desfacere” se propune a fi substituit cu cuvântul „decoptare”;	Se acceptă.

				La pct. 99 (din redacția actualizată) cuvântul „desfacere” a fost substituit cu cuvântul „decopertare”.
Pct. 89 din proiectul Normelor	ME	61	Cuvântul „sărate” se propune a fi substituit cu cuvântul „saline”, cuvântul „resturi” cu cuvântul „deșeuri”, iar cuvântul „întărită” cu cuvântul „sporită”;	Se acceptă parțial. La pct. 102 (din redacția actualizată) cuvântul „sărate” a fost substituit cu cuvântul „saline”, cuvântul „resturi” a fost substituit cu cuvântul „deșeuri”.
Pct. 94 din proiectul Normelor	ME	62	Cuvintele „preferând acelea” se propune a fi excluse;	Se acceptă. Pct. 109 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „109. În corpurile de iluminat utilizate pentru iluminatul public trebuie utilizate surse de lumină eficiente energetic, la care eficacitatea luminoasă și durata de viață este mai mare, pentru puteri egale a surselor de lumină. Corpurile de iluminat trebuie să asigure minimizarea puterii instalate per kilometru rețea de iluminat public.”
Pct. 142 din proiectul Normelor	ME	63	Cuvintele „conectări sistematice” propunem a fi substituite cu cuvintele „funcționare programată”;	Se acceptă. Pct. 159 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „159. Rețelele de iluminat public se proiectează și se amenajează pentru conectări sistematice, inclusiv cu funcționare programată și se execută ca instalații staționare.”
Pct. 147 din proiectul Normelor	ME	64	Este necesar de a preciza diferența între „telecomandă” și „de la distanță”, atâta timp cât dicționarul explicativ al limbii române dă următoarea noțiune: „telecomandă – transmiterea unei comenzi la distanță prin mijloace de telecomunicație”;	Se acceptă. Pct. 164 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „164. Controlul și comanda centralizată a rețelilor de iluminat public în localități se recomandă de executat: 1) prin control telemecanic centralizat – pentru localitățile cu o populație mai mare de 15 mii de locuitori;

				2) prin control telemecanic centralizat sau de la distanță prin telecomandă – pentru localitățile cu o populație de 5-15 mii de locuitori; 3) de la distanță prin telecomandă – pentru localitățile cu o populație de până la 5 mii de locuitori.”
Pct. 148 din proiectul Normelor	ME	65	Considerăm necesar de a se analiza suplimentar oportunitatea impunerii obligației de instalare a unei linii telefonice directe în situația în care tehnologiile moderne oferă o diversitate de oportunități de legătură;	Se acceptă. Pct. 165 (din redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „165. Controlul și comanda iluminatului public al unui oraș trebuie efectuată de la un singur punct de dispecerat central. În orașe ale căror teritorii sunt separate prin râuri, fâșii forestiere și alte bariere ale reliefului, controlul și comanda iluminatului public poate fi realizată din punctele de dispecerat regionale. Între punctele de dispecerat central și regional trebuie să fie prevăzute căi de comunicație, care se determină de proprietarul sau gestionarul rețelei de iluminat public.”
Pct. 152 din proiectul Normelor	ME	66	Având în vedere existența sistemelor de iluminat ale unor obiective private, care nu se află în gestiunea APL, necesitatea dirijării centralizate a sistemelor de iluminat a astfel de obiective nu este fundamentată;	Se acceptă parțial. Cuvântul „trebuie” a fost înlocuit cu cuvintele „poate fi”.
Pct. 160 din proiectul Normelor	ME	67	Acest punct conține prevederi similare cu cele din pct. 8 și pct. 22, astfel în vederea optimizării cuprinsului Normelor considerăm oportun de a comasa prevederile respective într-un singur punct;	Se acceptă. Pct. 160 a fost exclus.
Pct. 177 din proiectul Normelor	ME	68	Se propune următorul cuprins: „177 În cazul suspendării comune a conductoarelor LEAIP și conductoarelor liniilor electrice din posesia OSD sau a altui proprietar, distanța în plan vertical pe stâlpi și în deschidere dintre cele mai apropiate conductoare ale liniilor suspendate în comun, la o temperatură a mediului ambiant de 15°C fără vânt, trebuie să fie nu mai mică decât valorile stabilite în Tabelul 1 și figurile 4-9 din Anexa nr. 2 la prezentele Norme”;	Nu se acceptă. Excluderea punctelor din Norme ce prevăd distanțele și gabaritele la amenajarea liniilor LEAIP cât și a corpurilor de iluminat pe stâlpii OSD sau a altui proprietar și transpunere acestora doar în tabel, va fi una ambiguu, deoarece textul punctelor aferente distanțelor și gabaritelor prezintă o informație complexă care previne

				tratarea incorectă a distanțelor și gabaritelor menționate.																														
Pct. 178 din proiectul Normelor	ME	69	Se propune a fi exclus;	Nu se acceptă. Pct. 195 (din redacția actualizată) prevede distanța dintre conductoare în plan vertical pe stâlpi și în deschidere la suspendarea comună a LEAIP și LEA cu tensiunea mai mică de 1000 V din posesia OSD sau a altui proprietar. De aceea excluderea acestui punct este categoric nejustificată, din potrivă pct. 188 prevede un gabarit important la amenajarea rețelelor de iluminat public.																														
Pct. 179 din proiectul Normelor	ME	70	Prima propoziție, după cuvântul „LEA” propunem completarea cu cuvântul „sau LEAIP”, iar după cuvintele „se execută” să se completeze cu cuvintele „cu respectarea următoarelor condiții”;	Se acceptă. La pct. 196 (din redacția actualizată) după cuvântul „LEA” a fost suplinit cu cuvintele „sau LEAIP”, iar după cuvintele „se execută” să se completeze cu cuvintele „cu respectarea următoarelor condiții”.																														
Pct. 180-187 din proiectul Normelor	ME	71	Se propune a fi excluse ori a fi completate cu tabelul propus mai jos;	Se acceptă parțial. A fost suplinit cu anexa nr. 3, „Distanța minimă admisibilă între conductoarele LEAIP și conductoarele altor linii electrice în cazul când acestea sunt amenajate pe aceeași stâlpi”.																														
Anexa nr. 2	ME	72	Propunem completarea cu Tabelul nr. 1 cu următorul cuprins: Tabelul nr. 1 Distanțele minime admisibile între conductoarele LEAIP și ale altor linii electrice suspendate în comun	Se acceptă parțial. A fost suplinit cu anexa nr. 3, „Distanța minimă admisibilă între conductoarele LEAIP și conductoarele altor linii electrice în cazul când acestea sunt amenajate pe aceeași stâlpi”.																														
			<table border="1"> <thead> <tr> <th>Distanțe admisibile între conductoare, m</th> <th>LEAIP</th> <th>LEA (JT)</th> <th>LEAI (JT)</th> <th>LEA (6)10 kV</th> <th>LEAP (6)10 kV</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>LEAIP</td> <td>-</td> <td>0,4</td> <td>0,3</td> <td>1</td> <td>0,4</td> </tr> <tr> <td>LEADIP</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>LEA (JT)</td> <td>0,4</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>2</td> <td>1,5</td> </tr> <tr> <td>LEAI (JT) cu</td> <td>0,4</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>1,75</td> <td>1,5</td> </tr> </tbody> </table>	Distanțe admisibile între conductoare, m	LEAIP	LEA (JT)	LEAI (JT)	LEA (6)10 kV	LEAP (6)10 kV	LEAIP	-	0,4	0,3	1	0,4	LEADIP						LEA (JT)	0,4	-	-	2	1,5	LEAI (JT) cu	0,4	-	-	1,75	1,5	
Distanțe admisibile între conductoare, m	LEAIP	LEA (JT)	LEAI (JT)	LEA (6)10 kV	LEAP (6)10 kV																													
LEAIP	-	0,4	0,3	1	0,4																													
LEADIP																																		
LEA (JT)	0,4	-	-	2	1,5																													
LEAI (JT) cu	0,4	-	-	1,75	1,5																													

			conductor portant neizolat							
			LEAI (JT)	0,3	-	-	1	0,4		
La general	ME	73	O abordare similară poate fi aplicată și în cazul stabilirii distanțelor minime de securitate, admise la instalarea corpurilor de iluminat ale sistemelor de iluminat public.							Nu se acceptă. Distanțele minime de securitate, admise la instalarea corpurilor de iluminat nu pot fi prevăzute în tabel deoarece tabelul nu este în măsură deplină informativ și poate duce la citirea incorectă a acestuia.
La general	ME	74	Suplimentar celor expuse, menționăm că, în opinia noastră, instalarea corpurilor de iluminat pe pilonii LEA 10 kV nu ar trebui să fie acceptată ca regulă, ci ca o excepție de la norma generală, în cazul în care este demonstrată întrunirea cumulativă a următoarelor condiții (întru uniformizarea și în spiritul prevederilor pct. 47, secțiunea nr. 3 din Regulament): - În zona de realizare a Proiectului planificat nu există posibilitate montării pilonilor pentru o rețea separată destinată sistemului de iluminat public, sau tehnic nu este posibilă amplasare rețelei de iluminat prin suspendare comună cu rețelele electrice de distribuție cu tensiunea mai mică de 1000 V; - Soluția privind suspendarea în comun a corpurilor de iluminat public pe pilonii LEA 10 kV este argumentată din punct de vedere economic (Cheltuielile pentru construcția unei rețele separate pentru sistemul de iluminat public depășesc semnificativ cheltuielile pentru suspendarea acestor rețele, inclusiv a corpurilor de iluminat, pe pilonii rețelei de distribuție 10 kV);							Nu se acceptă. În cadrul ședinței de lucru pentru identificarea soluțiilor tehnice optime la proiectul Normelor de amenajare a rețelelor de iluminat public care a avut loc la data de 15.04.2024 urmare a Avizului Ministerului Energiei, cu participarea reprezentanților Ministerului, operatorilor de sistem, SA „RED-Nord” și ÎCS „Premier Energy Distribution” SA, au fost stabilite următoarele că soluțiile de proiect pentru iluminatul public se stabilesc în conformitate cu Legislația și cadrul normativ în construcții. Soluțiile de proiect se compară în urma unui calcul de fezabilitate și urmează să fie selectată varianta cea mai fezabilă tehnico-economică, aceasta atribuții care intră în obligația proiectantului. Soluțiile de proiect pentru iluminatul public se stabilesc în conformitate cu Legislația în construcții.
La general	ME	75	Având în vedere pericolele legate de exploatarea corpurilor de iluminat instalate pe pilonii 6(10) kV, considerăm oportun ca lucrările de exploatare a rețelelor de iluminat public, instalate pe pilonii LEA 6(10) kV să fie realizate doar de OSD, în baza contractului semnat cu APL, tarifele pentru serviciile respective fiind reglementate de ANRE ca servicii auxiliare.							Se acceptă parțial. Lucrările menționate, la momentul actual nu se regăsesc printre lista de servicii auxiliare ce pot fi prestate de către OSD. Modificarea acestei liste, inclusiv cu calculul și stabilirea tarifelor pentru aceasta necesită inițierea și desfășurarea mai multor proceduri care ar împiedica

				<p>respectarea termenului stabilit de Legea nr. 400/2023 pentru modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, referitor la aprobarea Normelor de amenajare a iluminatului public.</p> <p>În același timp, atragem atenția asupra faptului că cu privire la acest aspect, în Republica Moldova este o piață liberă, ceea ce presupune că agenții economici care prestează astfel de servicii se află într-o competiție. Menționăm faptul că OSD la fel are posibilitatea de a participa în piața liberă cu oferta sa proprie, iar solicitantul la rândul său, în acest caz APL, alege oferta cea mai avantajoasă dintre toate.</p>
Pct. 204 din proiectul Normelor	ME	76	după cuvântul OSD, se propune a fi substituit cuvântul „trebuie” cu sintagma „este obligat”;	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Cuvântul „trebuie” prevede obligativitate de a informa cu cel puțin 60 de zile proprietarul rețelei de iluminat public despre inițierea lucrărilor de reconstrucție planificate în aceeași măsură ca și în cazul în care s-ar fi utilizat sintagma „este obligat”.</p>
La general	ME	77	Se propune completarea Normelor cu aspecte ce se referă la atribuțiile AAPL privind construirea obiectelor energetice locale, având în vedere inclusiv prevederile art. 6 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, după cum urmează: Amenajarea, monitorizarea și controlul funcționării sistemelor de iluminat la nivelul unităților administrativ-teritoriale, precum și, dezvoltarea, modernizarea, administrarea și exploatarea sistemelor de iluminat public intră este de competența exclusivă a AAPL. AAPL trebuie să asigure gestiunea serviciului de iluminat public pe criterii de competitivitate și eficiență economică, având ca obiectiv atingerea și respectarea indicatorilor de calitate a serviciului, stabiliți în cerințele tehnice pentru sistemele de iluminat.	<p>Se acceptă.</p> <p>Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public prin prisma pct. 217 și 218 (din redacția actualizată) prevăd obiectiile menționate după cum urmează:</p> <p>„217. Amenajarea, monitorizarea și controlul funcționării rețelelor de iluminat public la nivelul unităților administrativ-teritoriale, precum și dezvoltarea, modernizarea, administrarea și exploatarea rețelelor de iluminat public intră este de competența exclusivă a AAPL în corespundere cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică.</p> <p>218. AAPL trebuie să asigure gestiunea serviciului de iluminat public pe criterii de competitivitate și eficiență economică, având ca</p>

				obiectiv atingerea și respectarea indicatorilor de calitate ai serviciului, stabiliți în cerințele tehnice pentru rețelele de iluminat public.”
La general	ME	78	Totodată, având în vedere ședința organizată de către Agenție la data de 20 martie 2024, cu participarea reprezentanților Congresului Autorităților Locale, în cadrul căreia a fost menționat despre necesitatea introducerii unei prevederi exprese a faptului că aceste Norme nu vor avea caracter retroactiv, propunem completarea proiectului de Hotărârea cu prevederi ce s-ar referi la următoarele aspecte: - Cerințele normelor de amenajare a rețelelor de iluminat public se aplică pentru instalațiile de iluminat care urmează a fi racordate la rețeaua electrică/admise în exploatare și/sau sau supuse reconstrucției începând cu data aprobării acestora; - Pentru sistemele de iluminat public, racordate la rețeaua electrică/admise în exploatare până la data intrării în vigoare a prezentelor norme, se va stabili o perioadă rezonabilă de tranziție, în care sistemele existente vor fi aduse în corespundere cu cerințele prezentelor norme (exemplul tranziției NAIE ediția 6 spre ediția 7); - Prevederi care ar reglementa cel puțin la modul general modul de amenajare neautorizată (coordonat cu OSD) a sistemelor de iluminat prin suspendare comună cu rețelele electrice de distribuție ce aparțin OSD.	Se acceptă. Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public nu se aplică retroactiv. Acestea vor fi puse în aplicare odată cu publicare lor în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Modul de amenajare și exploatare se va efectua pe piața liberă de persoane autorizate în acest sens - electricieni autorizați, agenți economici, inclusiv cu participarea OSD prin contracte încheiate cu AAPL.
SRL MaxDan Electro (Aviz prin poșta electronică din 08.04.2024)				
Alin. (5), pct. 5	SRL MaxDan Electro	79	Noțiunea „rețea de iluminat public”, se propune de completat cu cuvintele „accesorii de fixare și suspendare”.	Se acceptă. Noțiunea „rețea de iluminat public” a fost completată cu cuvintele „accesorii de fixare și suspendare”.
Pct. 18	SRL MaxDan Electro	80	De suplinit cu prevederi ce țin de cazul când dintr-un punct de alimentare al rețelei de iluminat sunt linii monofazate în diferite direcții atunci acestea trebuie repartizate uniform pe faze, pentru echilibrarea (simetria puterilor) fazelor.	Se acceptă. A fost suplinit cu pct. 19 (din redacția actualizată) după cum urmează: „19. În cazul în care, dintr-un punct de alimentare al rețelei de iluminat public se pleacă în mai multe direcții prin linii monofazate de iluminat

				public, acestea se realizează cu faze diferite, pentru echilibrarea fazelor.”
Pct. 19	SRL MaxDan Electro	81	De completat cu cerințe pentru corpurile de iluminat ce țin de gradul de protecție.	Se acceptă. A fost suplinit pct. 20 (din redacția actualizată), referitor la cerințe pentru corpurile de iluminat ce țin de gradul de protecție după cum urmează: „20. În rețelele de iluminat a spațiilor verzi cu utilizarea corpurilor de iluminat speciale amplasate la înălțimi mai mici de 3,0 m, se permite utilizarea tensiunii de 230 V cu condiția respectării cerințelor NAIE cu privire la corpurile de iluminat amplasate în încăperi deosebit de periculoase. Totodată, gradul de protecție a corpurilor de iluminat trebuie să fie nu mai mic de IP54.”
Pct. 24 și 25	SRL MaxDan Electro	82	Se propune de a fi reamplasate în Secțiunea 4, deoarece stabilesc cerințe pentru corpurile de iluminat.	Se acceptă. Pct. 24 și 25 au fost reamplasate în Secțiunea 4.
Pct. 34	SRL MaxDan Electro	83	Se propune alin. (2) și (3) de comasat deoarece ambele țin de suspendarea în comun cu rețele electrice de distribuție	Nu se acceptă. Comasarea sbp. 2) și 3) nu se acceptă deoarece, pct. 38 sbp 2) presupune amenajarea rețelelor de iluminat public separat de rețeaua operatorului de sistem, pe stâlpii existenți ai rețelei electrice de distribuție, iar pct. 38 sbp. 2) presupune amenajarea rețelelor electrice de iluminat în comun și concomitent cu rețelele de distribuție în LEAI cu conductoare izolate portante cu 5 fire dintre care un fir fazic este destinat pentru alimentarea corpurilor de iluminat.
Pct. 101	SRL MaxDan Electro	84	De stabilit condiții care ar permite utilizarea corpurilor de iluminat autonome cu panouri fotovoltaice ce depășesc mărimea (dimensiunile) felinarului.	Se acceptă. Pct. 119 (din redacția actualizată) a fost completat cu condiții care ar permite utilizarea corpurilor de iluminat autonome cu panouri fotovoltaice ce depășesc mărimea (dimensiunile) felinarului după cum urmează: „119. Se permite montarea corpurilor de iluminat autonome cu surse de energie regenerabile pe

				<p>stâlpii OSD, dacă sursa este integrată în corpul de iluminat și nu depășește dimensiunile corpului de iluminat (difuzorului).</p> <p>În cazul corpurilor de iluminat autonome la care sursa de energie depășește dimensiunile corpului de iluminat (difuzorului) sau a căror sursă este separată de corpul de iluminat, acestea se amenajează pe stâlpi de iluminat.”</p>
Pct. 114 și 118	SRL MaxDan Electro	85	De comasat deoarece ambele țin de legarea la pământ de protecție a carcasei corpurilor de iluminat și a stâlpilor.	<p>Se acceptă.</p> <p>Pct. 114 și 118 au fost comasate după cum urmează:</p> <p>„132. Pentru protecția rețelelor de iluminat public trebuie utilizată legarea la pământ de protecție a părților conductoare a carcasei corpurilor de iluminat. În rețelele electrice cu neutrul legat la pământ, corpurile de iluminat trebuie să fie conectate la conductorul PE/PEN al LEAIP.</p> <p>Construcțiile metalice și armatura stâlpilor din beton armat, stâlpii din oțel, funiile din oțel trebuie să fie conectate la conductorul PE/PEN în rețelele cu neutrul legat la pământ.”</p>
La general	SRL MaxDan Electro	86	La textul Normelor, de condiționat utilizarea lămpilor cu halogenuri metalice sau a celor fluorescente compacte în corespundere cu cerințele prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 750/2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.	<p>Se acceptă.</p> <p>La textul Normelor, a fost condiționat utilizarea lămpilor cu halogenuri metalice sau a celor fluorescente compacte în corespundere cu cerințele prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 750/2016 pentru aprobarea regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.</p>
La general	SRL MaxDan Electro	87	La textul Normelor, de inclus cerințe cu privire la punctele de alimentare pentru rețelele de iluminat public, deoarece nu este descris cum se instalează.	<p>Se acceptă.</p> <p>A fost suplinit cu pct. 35 și 36 (din redacția actualizată) după cum urmează:</p> <p>„35. Punctele de alimentare pentru rețele de iluminat public se amenajează în aer liber în cutii prefabricate, gradul de protecție ale cărora</p>

				<p>trebuie să fie nu mai mic de IP54.</p> <p>Cutiile punctelor de alimentare se amenajează independent sau pe elementele de rețea ale OSD, ținând cont de cerințele tehnico-economice din avizul de racordare.</p> <p>Cutiile independente ale punctelor de alimentare se amenajează pe fundații la o înălțime nu mai mică de 0,2 m de la planul orizontal al acesteia, ținând cont de condițiile mediului înconjurător, pe stâlpii liniilor electrice aeriene de iluminat public (în continuare – LEAIP) sau pe construcții special destinate, la o înălțime accesibilă pentru exploatare, fără utilizarea mijloacelor de ridicare.</p> <p>36. Intrările în cutiile punctelor de alimentare se execută în cablu sau cu conductoare izolate, astfel, încât acestea să nu fie supuse deteriorărilor mecanice. Pentru alimentarea cu energie electrică a corpurilor de iluminat public, trebuie amenajate linii electrice separate.”</p>
La general	SRL MaxDan Electro	88	La textul Normelor, de stabilit distanța de la liniile de iluminat până la alte linii electrice cu tensiuni diferite.	<p>Se acceptă.</p> <p>A fost suplinit cu pct. 209 (din redacția actualizată) după cum urmează:</p> <p>„209. La realizarea rețelelor electrice de iluminat public cu utilizarea LEAIP sau LECIP care se amenajează în paralel sau în intersecție cu alte linii electrice, linii ale rețelelor de comunicații electronice sau ale rețelelor publice de telefonie, conducte ale rețelelor de gaze naturale, conducte ale rețelelor publice de alimentare cu apă/canalizare, precum și cu alte construcții ingineresti, trebuie să se respecte distanțele prevăzute în NAIE.”</p>
Consultare repetată				
Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică (Aviz nr. 2859/24 din 06.06.2024)				

Avizează pozitiv fără modificări sau completări				
Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (Aviz nr. 19/5-1332 din 10.06.2024)				
Lipsa obiecțiilor și propunerilor				
Ministerul Energiei (Aviz nr. 07-1589 din 11.06.2024)				
Pct. 3	ME	1	Pentru a evidenția domeniul de aplicare al prevederilor actului normativ tehnic, se propune la pct. 3 după cuvintele „amenajarea rețelelor” a se completa cu sintagma „de iluminat public”.	Se acceptă. La pct. 3 după cuvintele „amenajarea rețelelor” a fost completat cu sintagma „de iluminat public”
Pct. 5	ME	2	Cu referire la pct. 5 se propune reformularea definiției noțiunii „rețea de iluminat public” după cum urmează „rețea de iluminat public – instalație electrică, destinată să asigure alimentarea cu energie electrică a corpurilor de iluminat, alcătuită din construcții, instalații și echipamente specifice, care cuprind: [...]”	Nu se acceptă. Scopul Normelor este de a ilumina căile de circulație publică, drumuri, străzi, trotuare, piețe, intersecții, treceri pietonale, piste de cicliști, poduri, pasaje sub și supraterane, alei și zone pietonale, grădini și parcuri publice, dar și pentru punerea în valoare a spațiilor publice cu valoare monumentală și de interes patrimonial amplasate în localități.
Pct. 14	ME	3	La pct. 14 se propune înlocuirea cuvântului „evidențierii” cu cuvântul „iluminatului”.	Se acceptă parțial. La pct. 14 cuvântul „evidențierii” s-a înlocuit cu cuvântul „iluminării”
Pct. 19	ME	4	La pct. 19 după cuvântul „echilibrarea” se propune a se completa cu sintagma „sarcinii electrice pe faze”.	Se acceptă. La pct. 19 după cuvântul „echilibrarea” a fost completat cu sintagma „sarcinii electrice pe faze”
Pct. 25	ME	5	La pct. 25 se propune completarea după cuvântul „iluminat” cu cuvântul „public”, obiecție valabilă pe tot parcursul textului.	Se acceptă. La pct. 25 după cuvântul „iluminat” a fost completat cu cuvântul „public”
Pct. 46	ME	6	La pct. 46 se propune substituirea cuvântului „rețelelor” cu cuvântul „rețelei” dat fiind faptul că terminologia utilizată în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică face trimitere la noțiunea de „rețea electrică de distribuție”.	Se acceptă. Pct. 46 a fost expus în următoarea redacție: „46. În cazul utilizării stâlpilor rețelei electrice de distribuție, conductoarele rețelei de iluminat public, trebuie pozate mai jos de conductoarele rețelei electrice de distribuție cu respectarea prevederilor pct. 204.
Pct. 58	ME	7	La pct. 58 se propune substituirea cuvântului „rețelelor” cu cuvântul „liniilor”.	Se acceptă parțial. Pct. 58 a fost exclus, iar prevederile acestuia au

				<p>fot incluse în pct. 179 după cum urmează: „179. Corpurile de iluminat pentru iluminatul public se amenajează pe stâlpi special destinați acestui scop. În cazul imposibilității amenajării corpurilor de iluminat pe stâlpi de iluminat din punct de vedere tehnic sau economic, acestea se amenajează pe stâlpii rețelelor electrice de distribuție cu tensiunea mai mică de 10 kV inclusiv. Corpurile de iluminat se amenajează pe stâlpii liniilor electrice ai altor proprietari cu tensiunea mai mică de 10 kV inclusiv, precum și pe stâlpii rețelelor de contact ai transportului electric, cu acordul acestora exprimat în scris. Totodată, corpurile de iluminat pot fi amenajate pe pereții clădirilor și construcțiilor, catarge, stâlpi ai paratrăsnetelor separate, pasaje tehnologice, platforme de instalații tehnologice și coșuri de fum, parapete și balustrade ale podurilor și pasajelor de transport, pe structurile metalice, de beton armat și altele ale clădirilor și construcțiilor, indiferent de locația lor, pe funii de oțel suspendate pe pereții clădirilor și stâlpilor. Se permite instalarea corpurilor de iluminat speciale la nivelul solului.</p>
Pct. 108	ME	8	<p>La pct. 108 se propune a se modifica sursa de referință de la prin înlocuirea textului „Regulamentul privind furnizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 169 din 31.05.2019” cu textul „Instrucțiunea privind calcularea consumului tehnologic de energie electrică în rețelele de distribuție, în funcție de valoarea factorului de putere în instalațiile de utilizare, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției nr. 89 din 13 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003 nr. 99-103, art. 139)”.</p>	<p>Se acceptă. Pct. 107 (din redacția actualizată) a fost expus în următoarea redacție: „107. Sursele de lumină și echipamentele utilizate în corpurile de iluminat, precum și cele din punctele de alimentare trebuie să aibă factorul de putere normat stabilit de Instrucțiunea privind calcularea consumului tehnologic de energie electrică în rețelele de distribuție, în funcție de valoarea factorului de putere în instalațiile de utilizare, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 89/2003. În cazul în</p>

				care factorul de putere nu se asigură trebuie utilizate accesorii pentru ameliorarea factorului de putere.”
Pct. 218	ME	9	La pct. 218 se consideră necesar o reformulare prevederilor astfel încât prevederile acestui punct să nu fie catalogate ca obligație, dar ca o normă generală privind gestiunea serviciului de iluminat public de către autoritățile administrației publice locale.	Se acceptă. Pct. 216 (din redacția actualizată) a fost expus în următoarea redacție: „216. AAPL asigură gestiunea serviciului de iluminat public pe criterii de competitivitate și eficiență economică, pentru respectarea indicatorilor de calitate ai serviciului, stabiliți în cerințele tehnice pentru rețelele de iluminat public.”
Î.S. „Moldelectrica” (Aviz nr. 46-43/1383 din 14.06.2024)				
Lipsa recomandărilor și propunerilor				
S.A. „RED-Nord” (Aviz nr. STP-06/991 din 14.06.2024)				
Pct. 54 și 55	RED-Nord	10	Nu este clar în pct. 54 și 55, derivate de la linia magistrală spre corpuri de iluminat sau racord de la linia electrică a iluminatului public spre corp de iluminat. Ținând cont de factorii tehnico-economici pentru AAPL și de importanța nu prea mare a iluminatului străzilor, propunem ca pct. 54 și 55 să nu fie atribuite și la sistemul de iluminat public pentru localitățile rurale.	Se acceptă. Pct. 54 și 55 au fost expuse în următoarele redacții: „54. Pe liniile rețelilor de iluminat public, care au mai mult de 20 de corpuri de iluminat pe fază, derivatele de la linia electrică spre fiecare corp de iluminat trebuie protejate separat cu aparate de protecție. 55. În cazul amenajării rețelilor de iluminat public cu utilizarea LEAIP din proprietatea AAPL și a LEAI cu tensiunea mai mică de 1000 V din proprietatea OSD cu conductoare izolate portante cu 5 fire (în continuare – LEADIP), derivatele de la linia electrică spre fiecare corp de iluminat trebuie protejate separat cu aparate de protecție.”
Pct. 166	RED-Nord	11	La pct. 166 de exclus montarea dispozitivelor de dirijare a iluminatului public în ID-0,4 kV a posturilor de	Se acceptă. Pct. 165 (din redacția actualizată) a fost expus în următoarea redacție:

			transformare. S.A. „RED-Nord” acceptă montarea numai a aparatelor de comutație și protecție a rețelelor de racordare.	„165. Dacă rețelele de iluminat public sunt montate pe stâlpii rețelei electrice de distribuție, conectarea/deconectarea iluminatului public se realizează prin utilizarea uneia dintre următoarele soluții: 1) acționare manuală, prin instalarea unui întrerupător manual în punctul de alimentare a rețelei de iluminat public; 2) acționare automată, prin instalarea unui dispozitiv automat care acționează contactorul rețelei de iluminat pe timp de seară și dimineață, în punctul de alimentare a rețelei de iluminat public; 3) acționare automată individuală, prin utilizarea unui releu cu fotorezistență cu care se echipează fiecare corp de iluminat.”
Pct. 226	RED-Nord	12	Pentru a nu fi blocaje și interpretări eronate în procesul de activitate a OSD și proprietarii de sisteme de iluminat public (ca exemplu AAPL), propunem ca în pct. 226 să fie indicat mai explicit toate etapele și procesul care urmează să fie parcurs pentru racordarea rețelelor de iluminat public la IE-0,4 kV a OSD după reconstrucțiile capitale a LEA din posesia OSD.	Se acceptă parțial. Pct. 7 și 224 (din redacția actualizată) au fost expuse în următoarea redacție: „7. Rețelele de iluminat public noi sau care se reconstruiesc se proiectează și se amenajează în baza Avizului de racordare eliberat de OSD în corespundere cu Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 168/2019. Punerea în funcțiune a acestor rețele se realizează în conformitate cu prevederile Regulamentului de admitere în exploatare a instalațiilor electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 475/2021, iar corespunderea rețelelor de iluminat public se confirmă prin actul de corespundere emis de

				<p>organul supravegherii energetice de stat în conformitate cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.”</p> <p>„224. La reconstrucția LEA de orice tip din posesia OSD amenajate în comun cu rețelele de iluminat public, precum și prezenței unui contract valabil de furnizare a energiei electrice încheiat între AAPL și un furnizor de energie electrică, lucrările de restabilire a rețelei de iluminat public care a fost demontată și urmează a fi montată din nou pe LEA reconstruită, se efectuează cu contribuția financiară a AAPL de către OSD sau de către un Agent economic, în baza unor relații contractuale.</p> <p>Contractul de furnizare a energiei electrice, încheiat între AAPL și un furnizor de energie electrică, rămâne în vigoare și după reconstrucția LEA.”</p>
La general	RED-Nord	13	<p>În cazul iluminatului stradal care este amplasat pe stâlpii operatorului sistemului de distribuție S.A. „RED-Nord”, să fie inclus un punct în Normele de amenajare a rețelelor de iluminat public, unde să fie menționat că deținem drepturi operative depline în rețeaua de iluminat, la intervenția în caz de necesitate.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Normele de amenajare a iluminatului public nu se referă la exploatarea rețelelor, dar țin de modul de amenajare a acestora.</p> <p>Totodată ținem să menționăm că acest subiect a fost abordat și în scrisoarea expediată de dvs. cu nr. SPP-04/659 din 18.04.2024, la care ANRE și-a expus poziția pe marginea acestui subiect prin scrisoarea de răspuns cu nr. 08-02/2440 din 15.05.2024 și anume, reieșind din cele menționate în scrisoare, ANRE menționează că cadrul normativ existent admite antrenarea personalului operativ de reparații al OSD în executarea lucrărilor în instalațiile electrice ale consumatorilor noncasnici, fiind stabilite prevederi clare referitor la obligațiile personalului delegat al OSD cât și a proprietarului/gestionarului instalației electrice. Astfel, nu este necesară o decizie suplimentară</p>

				privind acordarea unor drepturi speciale personalului OSD, însă este imperativă respectarea întocmai a clauzelor și prevederilor expuse în scrisoarea cu nr. 08-02/2440 din 15.05.2024.
Congresul autorităților locale din Moldova (Aviz nr. 203 din 17.06.2024)				
Pct. 219	CALM	14	La pct. 219 din proiect (<i>Proiectele în baza cărora se execută amenajarea și reconstrucția rețelelor de iluminat public trebuie să fie elaborate în baza avizului de racordare, coordonate în modul stabilit și verificate de verificatori de proiecte atestați în conformitate cu Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții, Legii nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție și Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023</i>) după cuvintele „în baza” urmează a se completa cu cuvintele „actelor permise în construcții și”, pe motiv că actele legislative specificate în acest punct nu scutesc investitorii de aceste obligații (de a obține acte permise în construcții), iar redacția actuală a proiectului Normelor ar putea în mod eronat să fie interpretată că nu ar fi necesare actele permise pentru proiectarea și executarea acestor tip de lucrări.	Se acceptă Pct. 217 (din redacția actualizată) a fost expus în următoarea redacție: „217. Proiectele, în baza cărora se execută amenajarea și reconstrucția rețelelor de iluminat public trebuie să fie elaborate în baza avizului de racordare și actelor permise în domeniul urbanismului și construcțiilor, precum și coordonate în modul stabilit și verificate de verificatori de proiecte atestați în conformitate cu Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.”
Pct. 222-226	CALM	15	Având în vedere interesul public al comunităților locale și modul de finanțare a lucrărilor din bugetele locale, inclusiv pentru întreținerea iluminatului public, reiterăm solicitarea de a formula prevederile pct. 222-226 ale Normelor și clauzele contractului (model) de comodat ce vizează demontarea, apoi montarea din nou a rețelei de iluminat public sau a unor elemente constitutive ale acesteia, ca consecință a reconstrucției planificate sau neplanificate a rețelei electrice de distribuție, astfel încât aceste lucrări să fie executate de către operatorul sistemului de distribuție, pe cheltuiala sa, iar compensarea costurilor suportate să fie efectuată ulterior, prin includerea în tarifele reglementate sau, alternativ, în bugetele publice corespunzătoare, dacă autoritățile publice locale sunt în măsură real a le suporta.	Nu se acceptă. În conformitate cu art. 6 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energia electrică, este competența autorităților administrației publice locale de: - a construi obiecte energetice cu destinație locală, inclusiv a sistemului de iluminat public; - a aloca resurse financiare, în limitele bugetelor locale, pentru dezvoltarea sistemului de aprovizionare cu energie a consumatorilor din localitate, precum și a sistemului de iluminat public; - a asigura exploatarea, întreținerea, reabilitarea, modernizarea, construcția și, după caz, reconstrucția obiectelor energetice care se află în

				<p>proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale.</p> <p>Operatorii de sistem conform prevederilor legislative, nu au competențe și atribuții cu privire la rețelele de iluminat public. Respectiv, operatorii de sistem nu au dreptul/posibilitatea de a aloca resurse financiare pentru demontarea/montarea rețelelor de iluminat, nici în cazul în care acestea ar fi ulterior compensate conform propunerii parvenite.</p> <p>Totodată, cu privire la faptul că cheltuielile bugetelor locale se aprobă anual și nu se pot acoperi costuri care nu au fost aprobate, menționăm faptul că art. 28 din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, prevede posibilitatea modificării bugetelor locale până la 2 ori inclusiv, pe parcursul anului. Astfel, AAPL poate interveni cu modificări în vederea acoperirii costurilor respective.</p> <p>De asemenea, în conformitate cu art. 58, alin. (4) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, în scopul amenajării rețelelor de iluminat public, autoritățile administrației publice locale beneficiază de dreptul de a utiliza cu titlu gratuit stâlpii rețelelor electrice de distribuție, pe baza unui contract de comodat încheiat cu operatorul sistemului de distribuție. Clauzele obligatorii ale acestui contract de comodat se elaborează și se aprobă de Agenție, reglementând drepturile și obligațiile părților contractante. Contractul respectiv poate fi suplinit de către părți de comun acord. De asemenea, acesta prevede și încheierea unei convenții de exploatare prin care părțile stabilesc cerințe legate de delimitare a instalațiilor, realizarea dirijării operative prin dispecer, condițiile de exploatare și întreținere reciprocă a</p>
--	--	--	--	--

				<p>instalațiilor, reglajul protecțiilor, executarea manevrelor, intervenții în caz de incidente/deranjamente.</p> <p>De asemenea, menționăm și faptul că AAPL pot opta pentru încheierea cu un agent economic, a unui contract de deservire care să prevadă și lucrările respective, fiind excluse astfel situațiile problematice invocate.</p>
Î.M. „Direcția troleibuze din Bălți” (aviz nr. 248 din 18.06.2024)				
Lipsa propunerilor și obiecțiilor				
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (Aviz nr. 03-1906 din 18.06.2024)				
Lipsa obiecțiilor și propunerilor				
Centrul Național pentru Energie Durabilă (aviz nr. 25-305 din 19.06.2024)				
Lipsa propunerilor și obiecțiilor				
Premier Energy Distribution (Aviz nr. 0705/109046-20240614 din 21.06.2024)				
La Contractul de comodat	PED	16	Cu toate acestea, ținem să scoatem în evidență prevederile pct. 4.2 alin. 3, 7 întrucât prevederile acestora instituie pentru operatorul sistemului de distribuție obligațiuni suplimentare celor stabilite deja de cadrul normativ.	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Pct. 4.2 sbp. 3, a fost exclus.</p> <p>Pct. 4.2 sbp. 6 (în redacția actualizată) va avea următorul cuprins:</p> <p>„6) să stabilească modul de realizare a lucrărilor prevăzute în convenție ce se execută în instalația Comodatarului, dar necesită intervenții și în instalațiile Comodantului;”</p>
La Contractul de comodat	PED	17	În special, cu referință la termenul nu mai mic de 60 de zile, stabilit prin pct. 4.2 alin. 8, nu este clară care este soluția contractuală în caz de avarie a liniilor de distribuție și este nevoie de executat lucrări urgente.	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Prevederea pct. 4.2 sbp. 8) din Anexa nr. 1 a fost exclusă.</p> <p>Circumstanțele care justifică neexecutarea obligațiilor sunt prevăzute de cap. VI al prezentului Contract de comodat.</p>
La Contractul de comodat	PED	18	Subsecvent, considerăm că drepturile Comodatarului stabilite în p. 4.3 al Contractului, urmează a fi condiționate în mod obligatoriu de acordul operatorului sistemului de distribuție la efectuarea oricăror lucrări tehnice, inclusiv sub aspectul instructajului echipelor de lucru, avizarea	<p>Se acceptă.</p> <p>La pct. 4.4 a fost suplinit cu sbp. 14) cu următorul cuprins:</p>

			consumatorilor finali asupra întreruperilor programate în livrarea energiei electrice etc.	„14) la realizarea drepturilor stabilite în pct. 4.3 sbp. 3) lit. b), d), e), f), g) Comodatarul trebuie să le coordoneze cu Comodantul în vederea executării lucrărilor în condiții de siguranță;”
Centrul Național Anticorupție (aviz nr. 06/2/10915 din 03.07.2024)				
La general	CNA	19	<p>Conform art. 25 alin. (2) lit. a) al Legii integrității nr. 82/2017, conducătorii entităților publice sunt responsabili de implementarea măsurilor de control al integrității în sectorul public ce tine de evitarea riscurilor de corupție în procesul de elaborare a proiectelor de acte legislative, normative și departamentale (riscuri viitoare). Potrivit art. 28 alin. (3) al legii prenotate, „În privința proiectelor de acte normative departamentale și interdepartamentale ale entităților publice, a actelor normative ale autorităților unităților teritoriale autonome cu statut juridic special și ale autorităților administrației publice locale, expertiza anticorupție se efectuează de către autorii acestora în conformitate cu metodologia prevăzută la alin. (9). La solicitare, Centrul National Anticorupție oferă suport metodologic autorilor în vederea aplicării corecte a metodologiei”.</p> <p>Prin urmare, având în vedere că proiectul de act normativ menționat supra este considerat un act normativ conform art. 6 lit. f) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, expertiza anticorupție asupra acestuia se efectuează de către autorul proiectului în conformitate cu prevederile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative departamentale, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului National Anticorupție nr. 6/2017, cu modificările ulterioare. Această metodologie poate fi consultată pe pagina web oficială a Centrului www.cna.rnd, la compartimentul Expertiza anticorupție/Cadru normativ. Potrivit pct. 7.1 al Metodologiei citate supra, „efectuarea expertizei anticorupție presupune ca în procesul de elaborare a proiectului autorul va prioritiza interesul public,</p>	Se acceptă.

			precum și va evita în cuprinsul acestuia norme care pot genera, la aplicare, apariția riscurilor de corupție”.	
Ministerul Justiției (aviz nr. 04/2-7102 din 29.07.2024)				
La proiectul Hotărârii	Ministerul Justiției	20	Pornind de la faptul că, prin Legea nr. 49/2024 pentru modificarea unor acte normative (procesul de elaborare și promovare a proiectelor actelor normative), în vigoare la 5 iulie 2024, au fost operate modificări la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prin care se exclude procedura de înregistrare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome de către Ministerul Justiției, urmează a fi exclusă parafa de înregistrare a actului normativ la Ministerul Justiției.	Se acceptă. Parafa de înregistrare a fost exclusă.
La proiectul Hotărârii	Ministerul Justiției	21	Cuprinsul pct. 2 este inutil și se va exclude, în virtutea faptului că potrivit regulii generale privind intrarea în vigoare a actelor normative, statuate în art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, acestea intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.	Se acceptă. Pct. 2 a fost exclus.
La proiectul Normelor	Ministerul Justiției	22	Întru corectitudinea redactării, parafa de aprobare se va indica după cum urmează: „Aprobate Prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică Nr. ____/2024”.	Se acceptă.
La pct. 2 din proiectul Normelor	Ministerul Justiției	23	La pct. 2, recomandăm excluderea textului „autoritățile administrației publice locale (în continuare – AAPL)”. Semnalăm că, în temeiul art. 109 alin. (1) din Constituție și art. 3 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară. În acest sens, colectivitățile locale pot coopera în exercițiul sarcinilor lor doar în cadrul legii. Prin urmare, atragem atenția că autoritățile administrației publice locale pot exercita prevederile Normelor în limita competențelor	Se acceptă parțial. Conform art. 58 alin. (5) din Legea nr. 107/2016, amenajarea de către autoritățile administrației publice locale a rețelelor de iluminat public se realizează în baza Normelor de amenajare a rețelelor de iluminat public, elaborate și aprobate de Agenție. Respectiv, normele sunt obligatorii pentru AAPL în cazul deciziei de amenajare a rețelelor de iluminat public în contextul asigurării serviciului public respectiv, pentru locuitorii localităților.

			stabilite prin lege (art. 5 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică).	Totodată conform art. 6 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 174/2017 de competența autorităților administrației publice locale este construirea obiectelor energetice cu destinație locală, inclusiv a sistemului de iluminat public. Pct. 2 (în redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „2. Normele sunt obligatorii pentru operatorii de sistem, persoanele fizice sau juridice care amenajează rețele de iluminat public, electricienii autorizați, laboratoarele electrotehnice, proiectanții și se extind asupra rețelelor de iluminat public noi și reconstruite amplasate pe teritoriul localităților Republicii Moldova. Normele sunt obligatorii pentru autoritățile administrației publice locale (în continuare – AAPL) în limita competențelor stabilite prin Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.”
La pct. 8 și 217	Ministerul Justiției	24	La pct. 8 și 217, se va ține cont că la data intrării în vigoare a Codului urbanismului și construcțiilor (30 ianuarie 2025), Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții și Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție urmează a fi abrogate.	Se acceptă.
La pct. 180 sbp. 1) și 2)	Ministerul Justiției	25	La pct. 180 sbp. 1) și 2) textul „Anexa 2” se va substitui cu textul „Anexa nr. 2”.	Se acceptă.
La pct. 180 sbp. 2), pct. 194 sbp. 3), pct. 205 sbp. 2), anexa nr. 1 pct. 4.4 sbp. 14)	Ministerul Justiției	26	La pct. 180 sbp. 2), pct. 194 sbp. 3), pct. 205 sbp. 2), anexa nr. 1 pct. 4.4 sbp. 14) se va revedea utilizarea abrevierii „alin.”, deoarece potrivit art. 52 din Legea nr. 100/2017, elementul structural de bază al hotărârilor Guvernului este punctul, care se divizează în subpuncte.	Se acceptă.
Pct. 234	Ministerul Justiției	27	Pct. 234, referitor la crearea în localități a serviciului de iluminat public, urmează a fi exclus, or în conformitate cu art. 14 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, consiliul local decide, în	Se acceptă parțial. Punctul respectiv nu instituie o obligațiune, dar oferă oportunitatea pentru AAPL de a asigura amenajarea și exploatarea rețelelor de iluminat cu

			condițiile legii, în privința serviciilor publice de interes local.	forțele proprii. În același timp, menționăm că, punctul nu se referă la serviciul de utilitate publică, dar la crearea unei subdiviziuni în cadrul AAPL care să asigure exploatarea și mentenanța rețelelor de iluminat public. Pct. 234 (în redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „234. Serviciul de iluminat public în localități poate fi creat în scopul organizării serviciilor publice de gospodărie comunală conform prevederilor Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală.”
La Anexa nr. 1	Ministerul Justiției	28	Cuprinsul anexei urmează a fi revizuit și expus potrivit art. 58 alin. (4) din Legea nr. 107/2016, potrivit căruia, ANRE elaborează și aprobă clauzele obligatorii ale contractului de comodat, reglementând drepturile și obligațiile părților contractante.	Se acceptă.
La pct. 5.3.2	Ministerul Justiției	29	La pct. 5.3.2 cuvintele „rezoluționării preventive” se vor substitui cu cuvântul „rezoluțiunii”. În conformitate cu art. 1084 din Codul civil, tuturor tipurilor de contracte, indiferent de modul de executare ori durata în timp, se aplică rezoluțiunea. De asemenea, cuvintele „înaintea încetării” se vor substitui cu cuvintele „până la data încetării”, conform rigorilor literare.	Se acceptă.
La general	Ministerul Justiției	30	Numerotarea elementelor structurale se va efectua conform art. 52 din Legea nr. 100/2017. Astfel, se va ține cont că, principalul element structural al actului normativ este punctul. Pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar.	Se acceptă.
Opinia Grupului de Lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din 12.08.2024				
La pct. 7	GL	31	În punctul 7 se prevede că corespunderea rețelelor de iluminat public se confirmă prin actul de corespondere emis de organul supravegherii energetice de stat în conformitate	Se acceptă În partea ce ține de Actul de corespondere autorii proiectului actului normativ urmează să propună

			cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică. Deși la moment autorii au obținut temei legal de a elibera acest act, reiterăm opinia expusă și anterior că - Actul de corespundere (de admitere în exploatare) a instalației energetice reprezintă un act permisiv (așa este menționat în aceeași Lege nr.107/2016 în art.2 din categoria certificatelor și la moment nu se regăsește în Nomenclatorul actelor permise aprobate prin Legea nr.160/2011. Iar, potrivit art.13 a Legii nr.160/2011 prevederile actelor legislative și ale celor normative cu privire la eliberarea actelor permise, precum și taxele pentru eliberarea acestora, care nu sânt incluse în Nomenclatorul actelor permise se consideră caduce.	autorităților în competența cărora intră modificarea și completarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, să asigure concordanța prevederilor în special ce țin de actele permise care reprezintă subiectul obiecției.
La pct. 25 și 34	GL	32	În punctul 25 se stabilește că modul de realizare a rețelelor de iluminat public, schemei și coordonatele locației lor se execută în baza unei analize tehnico-economice. Pentru mai multă claritate și previzibilitate se recomandă de a veni cu mai multe detalii, cerințe față de astfel de analiză tehnico-economică. Aceeași recomandare ține și de punctul 34 care impune elaborarea de calcule tehnico-economice pentru justificarea alimentării cu energie electrică a rețelelor de iluminat public din posturi de transformare separate sau transformatoare speciale.	Se acceptă Pct. 25 (în redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „25. Modul de realizare a rețelelor de iluminat public, schemei și coordonatele locației lor se realizează în baza documentației de proiect, cu luarea în considerație a celei mai avantajoase soluții tehnico-economice.” Prevederile pct 34 se includ în pct 17 după cum urmează: „17. În calitate de sursă de alimentare cu energie electrică pentru rețelele de iluminat public pot fi utilizate barele colectoare a ID-0,4 kV a postului de transformare, tabloul electric de intrare și distribuție sau derivata de la linia electrică. Se permite alimentarea cu energie electrică a rețelelor de iluminat public din posturi de transformare separate sau transformatoare speciale.”
La pct. 27	GL	33	În pct. 27 se face referință vagă la ”cerințele standardelor moldovenești” la care trebuie să corespundă echipamentele și materialele utilizate în rețelele de iluminat public fără a	Se acceptă Pct. 27 (în redacția actualizată) va avea următorul cuprins:

		<p>se face referire concretă la careva act concret. În același timp proiectul face referință la mai multe documente și anume:</p> <p>SM SR EN 40-1:2013 „Stâlpi pentru iluminat. Definiții și termeni”;</p> <p>SM SR EN 40-2:2013 „Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 2: Cerințe generale și dimensiuni”;</p> <p>SM SR EN 40-3-1:2016 „Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 3-1: Proiectarea și verificarea. Specificație pentru sarcina caracteristică”;</p> <p>SM SR EN 40-3-2:2016 „Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 3-2: Proiectarea și verificarea. Verificarea prin încercări”;</p> <p>SM SR EN 40-3-3:2016 „Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 3-3: Proiectarea și verificarea. Verificarea prin calcule”;</p> <p>SM SR EN 40-4:2010 „Stâlpi pentru iluminatul public. Partea 4: Cerințe pentru stâlpi de iluminat de beton armat și precomprimat”;</p> <p>SM SR EN 40-5:2010 „Stâlpi pentru iluminat public. Partea 5: Cerințe pentru stâlpi de oțel”;</p> <p>SM SR EN 40-6:2010 „Stâlpi pentru iluminat public. Partea 6: Cerințe pentru stâlpi de iluminat de aluminiu”;</p> <p>SM SR EN 40-7:2010 „Stâlpi pentru iluminat public. Partea 7: Cerințe pentru stâlpi de iluminat din materiale compuse pe bază de polimeri armate cu fibre”;</p> <p>NCM C.04.02:2017 „Exigențele funcționale. Iluminat natural și artificial”</p> <p>SM EN 50160 „Caracteristici ale tensiunii furnizate de rețele publice de energie electrică”.</p> <p>În acest sens urmează să se țină cont că potrivit art.7 din Legea nr. 235/2006 documentele normativ tehnice sunt obligatorii dacă sunt stabilite prin legi. La fel, este discutabilă referința la aceste SM (și la alte SM la care se face referință în proiect) deoarece potrivit Legii nr.20/2016 aplicarea standardelor moldovenești are caracter voluntar și</p>	<p>„27. Echipamentele și materialele utilizate în rețelele de iluminat public trebuie să dețină certificate de conformitate și pașapoarte tehnice.”</p> <p>Totodată se modifică și pct. 16 și 105 și vor avea următorul cuprins:</p> <p>„16. În rețelele de iluminat public trebuie utilizată tensiunea alternativă de 230 V sau 400V cu neutrul legat direct la pământ. Echipamentul rețelelor de iluminat public trebuie să fie compatibil cu tensiunea nominală a rețelei electrice.”</p> <p>„105. Gradul de protecție a corpurilor de iluminat utilizate pentru iluminatul public se stabilește la etapa de proiectare și se alege în funcție de condițiile locale. Corpurile de iluminat utilizate pentru iluminatul public trebuie să asigure rezistența la impact prevăzută de SM SR EN 62262:2013 „Grade de protecție asigurate prin carcusele echipamentelor electrice împotriva impacturilor mecanice din exterior (cod IK)”. Totodată corpurile de iluminat trebuie să asigure rezistența la praf și apă prevăzută de SM SR EN 60529 „Grade de protecție asigurate prin carcuse (cod IP)”, dar nu mai mic de IP 65 pentru căi de circulație publică, drumuri, străzi, trotuare, piețe, intersecții, treceri pietonale, piste de cicliști, poduri, pasaje supraterane și subterane și nu mai mic de IP 54 pentru alei și zone pietonale, grădini și parcuri publice.”</p>
--	--	---	---

			<p>nu au caracter de reglementare, iar potrivit art. 5 a Legii nr. 235/2006 reglementarea activității de întreprinzător se efectuează prin legi, hotărâri/ordonanțe ale Guvernului și acte normative ale autorităților administrației publice. Potrivit Legii nr. 20/2016 referințele la standardele moldovenești în actele normative, vor specifica explicit că aplicarea acestor standarde reprezintă modalitatea recomandată, fără a fi singura însă, pentru a demonstra conformitatea cu cerințele din actele normative respective. În cazul când acestea devin obligatorii ele trebuie să urmeze ”soarta” unui act normativ elaborat, promovat, adoptat și publicat conform Legii nr. 100/2017 privind actele normative (la moment standardele se adoptă prin procedură specială și se obțin contra plată).</p>	
La pct. 217	GL	34	<p>În pct. 217 după cuvintele ”actelor permissive în domeniul urbanismului și construcțiilor” se recomandă de include sintagma ”prevăzute de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător”.</p>	<p>Se acceptă Pct. 217 (în redacția actualizată) va avea următorul cuprins: „217. Proiectele, în baza cărora se execută amenajarea și reconstrucția rețelelor de iluminat public trebuie să fie elaborate în baza avizului de racordare și actelor permissive în domeniul urbanismului și construcțiilor prevăzute de legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, precum și coordonate în modul stabilit și verificate de verificatori de proiecte atestați în conformitate cu Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.”</p>